

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

J/11294. számú

jelentés

Magyarország európai uniós tagságával összefüggő kérdésekről és az európai integráció helyzetéről (2012)

***Előadó:* Martonyi János
külügyminiszter**

Budapest, 2013. május

TARTALOMJEGYZÉK

I. Összefoglaló	3
II. Az Európai Unió 2012. évi prioritásai, fejleményei	7
1. Gazdasági és pénzügyi kérdések	7
a) A gazdasági válság megoldása érdekében tett lépések, a gazdasági és monetáris unió mélyítése	7
b) Az európai szemeszter	8
c) Adózás	9
d) Pénzügyi szolgáltatások.....	10
2. Következő többéves pénzügyi keret	12
a) A kohéziós politika jövője.....	13
b) A közös agrárpolitika jövője.....	13
3. Versenyképesség	14
a) Növekedés és munkahelyteremtés	14
b) Egységes belső piac	15
c) Vámügyi kérdések	17
d) Kutatás-fejlesztés, innováció	17
4. Ágazati politikák	18
a) Energiapolitika.....	18
b) Közlekedéspolitika	19
c) Digitális menetrend.....	20
d) Környezetvédelem, éghajlatváltozás	21
5. Humánágazati kérdések	24
a) Oktatás, ifjúság és sport.....	24
b) Kultúra	24
c) Szociális ügyek	25
d) Egészségügy	25
6. Bel- és igazságügyi kérdések	26
a) A schengeni övezet bővítése.....	26
b) A schengeni rendszer reformja	27
c) Magyarország schengeni értékelése.....	27
d) Migráció és menekültügy	27
e) MFF – belügyi alapok.....	28
f) Vízumpolitika	28
g) A schengeni információs rendszer második generációjára (SIS II) való átállás	29
h) Emberkereskedelem elleni fellépés	29
i) Igazságügyi együttműködés.....	29
j) Légiutas adatnyilvántartási rendszer.....	30
7. Az Európai Unió bővítési folyamata	30
8. Intézményi kérdések	31
9. Külkapcsolatok	32
a) Közös kül- és biztonságpolitika.....	32
b) Európai szomszédságpolitika.....	33
c) Kereskedelempolitika	34
d) Nemzetközi fejlesztési együttműködés.....	35
III. Az uniós tagságból eredő lehetőségek kihasználása és kötelezettségek teljesítése	36
1. A külkereskedelmi termékgazdaság alakulása 2012-ben	36
2. A közösségi alapok és vidékfejlesztési támogatások felhasználása 2012-ben	36
3. Az uniós jog alkalmazásával összefüggő kérdések	37
4. Az uniós tagsággal összefüggő lakossági tájékoztatás	39

A gazdasági és pénzügyi válság az előző évekhez hasonlóan, 2012-ben is alapvetően meghatározta az Európai Unió napirendjét, a dán, majd a ciprusi soros elnökség programját.

Az állam- és kormányfők 2012 elején komoly előrelépést tettek a *költségvetési konszolidáció*, a stabilizáció terén, amikor megállapodtak az euróövezetre vonatkozó fiskális paktum részleteiről. A tagállamok – Csehország és az Egyesült Királyság kivételével – 2012. március 2-án írták alá a gazdasági és monetáris unióbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló kormányközi megállapodást (stabilitási szerződés), amely 2013. január 1-jén hatályba lépett. 2012. október 8-án megkezdte működését az eurózona kormányközi formában működő állandó válságkezelési mechanizmusa is. A válsághelyzet jellegéből fakadóan a kormányköziség időszakos erősödését eredményezte. Magyarország számára ugyanakkor elsődleges, hogy a válságból való kilábalást követően mielőbb visszatérjünk a közösségi módszerhez. Ezt a szempontot a stabilitási szerződésről szóló tárgyalások során is érvényesítettük. Ennek eredményeként Magyarország is részt vehet az euróövezetnek a versenyképességgel, az euróövezet jövőjével, a stabilitási szerződés végrehajtásával kapcsolatos kérdéseket tárgyaló csúcstalálkozóin; a kormányközi szerződés alapján kötelezettségek azonban csak az euróövezetbe való csatlakozása időpontjától hárulnak hazánkra. Az euróövezetbe való csatlakozásról – a feltételek teljesítése esetén – az Országgyűlésnek kell majd döntést hoznia.

A költségvetési fegyelem megerősítésének és az államadósságok csökkentésének igénye mellett 2012-ben egyre hangsúlyosabban jelent meg a gazdasági növekedés beindításának szükségessége. Nyilvánvalóvá vált, hogy a fiskális szigor önmagában nem vezet ki a válságból: a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás terén előrelépésre van szükség, illetve el kell indítani a gazdasági és monetáris unió jövőjéről szóló vitát.

Az Európai Tanács a június 28-29-ei ülésén elfogadta a *növekedési és munkahelyteremtési paktumot*, amelynek értelmében az Unió a gazdaság finanszírozására az uniós GNI mintegy 1%-át kitevő, 120 milliárd eurós összeget fordítana. A paktum részeként döntés született az Európai Beruházási Bank befizetett tőkéjének 10 milliárd eurós növeléséről, amely lehetővé teszi a következő három-négy évre mintegy 60 milliárd euró összegű hitelnyújtást, amely összességében – más pénzügyi szereplők bevonásával – közel 180 milliárd euró infrastruktúra projekt beindítását eredményezhetné az EU tagállamaiban. Megállapodás jött létre továbbá a projektkötvények kísérleti jelleggel történő bevezetéséről, amelynek elsődleges célja a magánszektor bevonása a növekedést és munkahelyteremtést ösztönző infrastrukturális projektek hosszú távú finanszírozásába. Megállapodás született arról is, hogy a strukturális alapokból a jelenlegi időszakban 55 milliárd euró szolgálja a növekedésserkentő intézkedéseket.

2012-ben folytatódott az *első egységes piaci intézkedéscsomagban* szereplő kulcsintézkedésekre vonatkozó bizottsági javaslatok tárgyalása. Az Európai Parlamenttel elért megállapodás nyomán kihirdették a *szabványosítási rendszerről* szóló rendeletet, valamint az *egységes szabadalmi csomag* három eleméből a két rendeletet (a jogintézményt létrehozó és a nyelvi rezsimről szóló rendeletet). A Tanácsban létrejött a megállapodás a *szociális befektetési alapok európai kerete, a kockázati tőke-alapok, az alternatív és az online vitarendezési rendszerek* kapcsán. Az új szabályok a növekedés-barát üzleti környezet, a gördülékenyebb finanszírozás és az adminisztratív terhek csökkentése által elősegítik, hogy a kis- és közepes vállalkozások (kkv-k) valóban a fejlődésük javára fordíthassák a belső piac nyújtotta lehetőségeket, a fogyasztók számára biztonságosabb jogi hátteret biztosítanak, amellyel ösztönözhetik a fogyasztás növekedését, valamint hozzájárulnak az Európai Unió versenyképességéhez.

A Bizottság október elején bemutatta a *második egységes piaci intézkedéscsomag* 12 intézkedését, hogy újabb lendületet adjon a belső piaci jogalkotásnak négy területen: (i) hálózatos iparágak fejlesztése (vasúti, tengeri és légiközlekedés, energia); (ii) az állampolgárok és az üzleti szféra szereplőinek mobilitásra való ösztönzése; (iii) a digitális gazdaság előmozdítása (e-kereskedelem

egyszerűsítése, nagysebességű, szélessávú internet, elektronikus számlázás a közbeszerzésekben); (iv) a szociális kohézió és a fogyasztói bizalom erősítése (termékbiztonsági szabályok, bankszámlakezelési díjak átláthatósága). A Bizottság vállalása szerint az intézkedéscsomagban megjelölt valamennyi javaslatot előterjeszti 2013 tavaszára (május közepéig hét javaslat benyújtására került sor). Cél, hogy a tárgyalások még az aktuális európai parlamenti ciklusban lezárhatók legyenek.

Az Európai Bizottság április 18-án tette közzé az ún. *foglalkoztatási csomagot*, amelynek célja, hogy az Európa 2020 stratégia foglalkoztatási célkitűzéseinek (75%-os foglalkoztatottság elérése) szem előtt tartásával középtávú iránymutatásokkal egészítse ki az éves növekedési jelentés foglalkoztatási célkitűzéseit. A javaslatok a legnagyobb munkahelyteremtő potenciállal rendelkező területekre koncentrálnak: környezetbarát gazdaság, egészségügyi szolgáltatások, valamint információs és kommunikációs technológiák.

Az elhúzódó gazdasági válság és a rövid távú válságkezelési intézkedések eredménytelenségének következtében a tavalyi esztendőben vált általánossá a felismerés, hogy uniós szintű reformokra van szükség a belső hiányosságok kiküszöbölése és a külső sokkokkal szembeni összehangolt fellépés megerősítése érdekében. A válság rámutatott a gazdasági és monetáris unió számos hiányosságára, amelyek egy része már annak létrehozásakor is látható volt, más részükre azonban csak a mostani krízis világított rá. 2012-ben nagy előrelépések történtek. A tűzoltó jellegű intézkedések mellett *megjelentek a válságkezelés közép- és hosszútávú perspektívái és a gazdasági és monetáris unió mélyebb struktúráit érintő gondolkodás is*. A gazdasági kormányzás és a pénzügyintézetek felügyelete megreformálásának első körében kiépültek azok az új struktúrák és intézmények, amelyek megfelelő működésétől az Európai Unió a gazdaság fellendülését, a versenyképesség javulását és a foglalkoztatottak számának növelését reméli. Az Európai Tanács, az Európai Bizottság, az Európai Központi Bank és az eurócsoport elnökének 2012 nyarán bemutatott jelentése a valódi gazdasági és monetáris unió létrehozásáról egy olyan reformfolyamatot indított el, amely középtávon lendületet adhat egy integrált költségvetési és gazdaságpolitikai keretrendszer kialakításának. A komolyabb intézményi változásokat, szerződés módosítást igénylő javaslatok megtárgyalása előtt meg kell vizsgálni, hogy a jelenleg az Unió rendelkezésére álló mechanizmusok beváltják-e a hozzájuk fűzött reményeket.

Magyarország számára fontos, hogy az euróövezet tagállamai megtegyék azokat a lépéseket, amelyek a közös valuta megmentése és az euróövezet stabilitása érdekében szükségesek, de ez nem eredményezheti az eurózóna és a nem eurózóna tagállamok közötti különbségek további intézményesülését, és az eddig elért fontos vívmányok, mint az egységes piac vagy az erős kohéziós politika leépülését.

A valódi gazdasági és monetáris unió megteremtésének egyik építőeleme, *az integrált pénzügyi keretrendszer* (bankunió) létrehozása felé tett fontos lépés, hogy intenzív tárgyalásokat követően 2013 tavaszára a tagállamok megállapodtak az *egységes felügyeleti mechanizmusról*.

A ciprusi elnökség alatt folytatódtak a tárgyalások az euróövezet tagjai közötti gazdasági együttműködés további erősítését célzó ún. *gazdasági kormányzási kettős csomagról*. A Tanács és az Európai Parlament közötti kompromisszum azonban csak ez év februárjában jött létre. A ciprusi elnökségnek ugyanakkor még 2012-ben sikerült létrehoznia a Tanács és az Európai Parlament közötti megállapodást *a hitelminősítő intézetekre vonatkozó jogszabálycsomag* kapcsán. Az új szabályok célja, hogy a befektetők ne hagyatkozzanak túlzott mértékben a hitelminősítőkre, csökkenjenek az érdekellentétek, valamint erősödjön az átláthatóság és a verseny az ágazatban. Lehetővé válik továbbá a hitelminősítő intézetek felelősségre vonása, amennyiben gondatlanságból vagy szándékosan kárt okoznak egy befektetőnek.

A tavalyi évet végigkísérték a *2014-2020 közötti többéves pénzügyi keretről (Multiannual Financial Framework, MFF) szóló tárgyalások* is, amely pénzügyi keret nagyban befolyásolja az összes szakpolitika jövőjét. A fő törésvonal a nettó befizetők és a „kohézió barátai” országcsoport között

húzódott. Az egyeztetéseket 2012 végéig nem sikerült lezárni; a tagállamok közötti megállapodás az Európai Tanács 2013. február 7-8-ai ülésén született meg. Ennek értelmében az Unió történetében első alkalommal reálértéken is csökkent a költségvetési keret, és brit nyomásra a kifizetések szintje jóval elmarad a kötelezettségvállalásokétól. Magyarország ugyanakkor továbbra is az uniós költségvetés egyik legnagyobb haszonélvezője marad: a 2014-2020-as időszakban körülbelül 25 milliárd eurós nettó pozícióval számolhatunk, amely a harmadik legmagasabb érték a tagállamok között. A megállapodás még nem tekinthető véglegesnek, azt ugyanis a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek jogszabály formájában is el kell fogadnia. Az Európai Parlament március 13-án elutasította a február 7-8-ai európai tanácsi megállapodást, de az intézmények között folyik az egyeztetés a rendelet mielőbbi megalkotása érdekében. Az Európai Parlament számára az MFF-rendelet elfogadásának feltétele, hogy a 2013-as éves költségvetésben előre jelzett forráshiányt a Tanács megfelelő módon kezelje. A 2014-2020-as MFF elemeit tekintve az EP ragaszkodik a nagyobb költségvetési rugalmassághoz, a kötelező és érdemi félidei felülvizsgálathoz, valamint a saját források reformjára vonatkozó menetrend kialakításához.

A 2012. év további fontos szakpolitikai eredménye volt az *energiahatékonyságról szóló irányelv* elfogadása, amely az energiafogyasztás jelentős csökkentése mellett a munkahelyteremtéshez is hozzájárul Unió szerte. A digitális menetrend végrehajtása keretében a *roaming rendeletről* létrejött megállapodásnak köszönhetően jelentősen csökkentek a mobiltelefon használat költségei az EU (valamint Norvégia, Izland és Liechtenstein) területén barangolva. Jelentős előrelépés történt a *közös európai menekültügyi rendszer (KEMR) jogszabályi keretének kiépítése* terén. A rendszer alapvető célja, hogy az Európai Unióban menekültstátuszért folyamodó harmadik országbeli állampolgárok minden tagállamban ugyanolyan szabályok szerint kérelmezhessék a nemzetközi védelmet; azonos határidők vonatkozzanak az eljárásokra; ugyanolyan feltételek és körülmények fogadják őket, ha befogadási állomáson helyezik el őket; és nagyobb legyen a fogadó országok közötti bűnmegelőzési és terrorellenes együttműködés. 2012-ben megállapodás jött létre a Tanács és az Európai Parlament között a *befogadási feltételekről szóló irányelv átdolgozásáról* és a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételekről és eljárási szabályok megállapításáról szóló, ún. *dublini rendeletről*. Utolsó szakaszba értek a Tanács és az Európai Parlament közötti tárgyalások a *menekültügyi eljárásokról szóló irányelvről* és a menekültügyi eljárásokban alkalmazandó, az ujjnyomatok összehasonlítására irányuló *EURODAC-rendeletről*; a javaslatokról azonban csak 2013. első harmadában jött létre a megállapodás a Tanács és az Európai Parlament között. Magyarország kezdettől fogva támogatta a KEMR kialakítását, mivel fontosnak tartja egyfelől a menekültek számára a nemzetközi védelem magas szinten történő biztosítását, másfelől a kérelmek gyors elbírálását, a tagállamok közötti bizalom és szolidaritás megerősítését.

A bővítési politika területén az elmúlt év kiemelt eredménye volt, hogy *Szerbia* március 2-án tagjelölti státuszt kapott, valamint júniusban megkezdődtek a csatlakozási tárgyalások *Montenegróval*. *Izlanddal* tavaly év végéig a 35 tárgyalási fejezetből 27 nyílt meg. 2013. május közepéig 26 tagállam ratifikálta *Horvátország* csatlakozási szerződését, így reális cél, hogy Horvátország 2013. július 1-jén az Európai Unió tagjává váljon. Mindez egyértelműen jelzi, hogy a gazdasági válság ellenére, az Unió fenntartja a bővítési folyamat lendületét. Magyarország számára fontos cél, hogy a bővítési folyamat melletti tagállami elkötelezettség fennmaradjon, az eredményeket felmutató tagjelöltek és potenciális tagjelöltek egyéni teljesítményük alapján előrehaladhassanak az integrációs folyamatban.

Az Európai Unió gazdasága 2012-ben ismét zsugorodott. A világgazdaság lassulása mellett a nettó export alacsonyabb volt a vártnál és a belső kereslet sem erősödött, ezért az első negyedévi stagnálást követően a második negyedévben a GDP csökkenni kezdett. A belső és külső egyensúlytalanságok kiigazítása, illetve a tőkekitettség csökkenése negatív hatással volt a növekedésre, a külső környezet azonban az év vége felé már a javulás jeleit mutatta. A 2012. évben jelentős mértékben emelkedett a munkanélküliségi ráta az EU-ban (9,6%-ról 10,5%-ra), és e tekintetben növekedtek a tagállamok közti eltérések is. Mindemellett a munkanélküliség egy részének strukturálissá válása volt tapasztalható, ami tovább lassíthatja a potenciális növekedést az egyes tagállamokban. Az

államadósság elleni küzdelemben sem könyvelhetett el sikereket az Európai Unió, a tavalyi év körülbelül 4 százalékpontos emelkedést hozott, megközelítőleg 87% feletti szintre növelve a GDP-arányos államadósságot. A romló makrogazdasági mutatók mellett ugyanakkor pozitív folyamatok is beindultak: a magas munkanélküliség és a GDP-növekedésnek a potenciális gazdasági teljesítménytől való jelentős elmaradása az infláció, a fiskális konszolidációra való törekvés pedig az államháztartási hiány csökkenését eredményezte.

Az Európai Bizottság a 2013. május 3-án nyilvánosságra hozott tavaszi előrejelzésében a gazdasági növekedést tekintve 2013-ra még stagnálást (0,1%-os visszaesést) prognosztizál, jövőre azonban már 1,4%-os reálnövekedésre számít uniós szinten. A gazdasági teljesítmény javulása a következő években még nem mutatkozik meg a munkaerőpiaci indikátorokon, így a Bizottság szerint a munkanélküliségi ráta 2013-ban uniós szinten 11,1%-ra, az euróövezetben 12,2%-ra emelkedik.

1. Gazdasági és pénzügyi kérdések

a) A gazdasági válság megoldása érdekében tett lépések, a gazdasági és monetáris unió mélyítése

A 2012-ben elfogadott tagállami intézkedéseknek és az EU aktív közreműködésének köszönhetően 2012 nyara óta jelentősen javultak az uniós pénzügyi feltételek (az olasz és spanyol államkötvények hozama például alacsonyabb, mint egy évvel korábban), Görögország elkerülte az államcsődöt, Portugáliában és Írországban a konszolidáció jelei mutatkoznak. A pozitív irányú elmozdulásban jelentős szerepet játszottak az EU rövid távú válságkezelési eszközeiből (Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz, Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus) folyósított kölcsönök, továbbá az Európai Központi Bank (EKB) aktív szerepvállalása is: az irányadó kamatlábat 2012. július 11-én a rekordszintet jelentő 0,75%-ra csökkentette, valamint augusztus 2-án bejelentette, hogy az EKB az uniós mentőövet igénybe vevő országok államkötvényeit a másodlagos állampapírpiacra korlátlan mennyiségben hajlandó megvásárolni. 2012. október 8-án megkezdte működését az állandó válságkezelési mechanizmus (ESM), amelyből elsőként Spanyolország kapott támogatást. Az ország hivatalosan 2012. június végén kért pénzügyi segítséget bankrendszere tőkeellátottságának javításához. A válság tovagyűrűző hatását mutatta, hogy Ciprus az elnökségi stafétát átvétele előtt, júniusban kért pénzügyi mentőövet az EU-tól. A ciprusi mentőcsomag körül 2013 márciusában kialakult bizonytalanság kapcsán azonban újfent gyengült az euróövezet stabilitása.

A 2012. év elején általánossá vált az a felismerés, hogy a rövid távú megoldások nem képesek helyreállítani a befektetők bizalmát, és strukturális átalakításokra van szükség az eurózónában, vagyis lépéseket kell tenni a valódi gazdasági és monetáris unió (GMU) megteremtésének irányába. Az uniós tagállamok állam- és kormányfői 2012 júniusában indították el a valódi GMU létrehozását célzó folyamatot, majd októberben megerősítették, hogy az euróövezet megmentése érdekében a gazdasági és politikai kapcsolatok szorosabbra fűzése van szükség. Az Európai Tanács 2012. december 13-14-ei ülésén az állam- és kormányfők megállapodtak a GMU kiteljesítésére vonatkozó rövid távú, a 2014 közepéig tartó időszakra vonatkozó menetrendről.

A GMU első építőkövéje a *bankunió* megteremtése, amely egy külső sokkokkal szemben rezisztens pénzügyi rendszer kialakítására irányul, lehetővé téve az államháztartás megnövekedett finanszírozási és a bankok feltőkésítési szükséglete révén kialakult ördögi kör megtörését. A folyamat keretein belül a pénzügyi konszolidáció irányába történő fontos előrelépésnek tekinthető, hogy 2012. december 12-én a tagállamok általános megközelítést értek el az egységes európai bankfelügyeleti mechanizmus létrehozására irányuló javaslatról. Az egységes bankfelügyeletre vonatkozó tanácsi rendelet és ahhoz kapcsolódóan az Európai Bankhatóságról (EBA) szóló rendelet módosítása kapcsán 2013. tavaszán lezárultak a tárgyalások a Tanács és az Európai Parlament között. (A javaslatcsomagot érintő részleteket a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó 1/d fejezetben ismertetjük.)

A GMU második és harmadik építőkövéje az *integrált költségvetési és gazdaságpolitikai keretrendszer* megteremtése. Annak érdekében, hogy a GMU biztosítsa a gazdasági növekedést, a versenyképességet, valamint a foglalkoztatást az EU-ban és különösen az euróövezetben, a tagállamok gazdaságpolitikáinak koordinációja terén tovább kell haladni a közelmúltban bevezetett intézkedések mentén.

Mindhárom építőkövével kapcsolatban törekedni kell a demokratikus legitimitás és elszámoltathatóság érvényesítésére. Amennyiben a kompetenciák átcsoportosítása nem jár együtt a demokratikus kontroll erősítésével, az legitimációs válságot idézhet elő, amely a jelenlegi válságban akár rövidtávon is egyensúlyi zavarokat okozhat.

Az Európai Tanács 2012. január 30-ai döntésének megfelelően március 2-án 25 tagállam (kivéve Csehország és az Egyesült Királyság) aláírta a *gazdasági és monetáris unióbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló kormányközi*, tehát az uniós jogi kereteken kívüli *szerződést* (stabilitási szerződés). A stabilitási szerződés 2013. január 1-jén lépett hatályba. A szerződés célja a gazdasági és monetáris unió gazdasági pillérének megerősítése, a költségvetési fegyelem szigorítása, és az euróövezeti országok együttműködésének javítása az Európai Unióban a fenntartható növekedés, a foglalkoztatás, a versenyképesség és a szociális kohézió területén meglévő célkitűzései elérésének elősegítése érdekében. A jövőben Magyarország is részt vehet az euróövezetnek a versenyképességgel, az euróövezet jövőjével, illetve a szerződés végrehajtásával kapcsolatos kérdéseket tárgyaló csúcstalálkozóin. A stabilitási szerződés alapján kötelezettségek azonban csak az euróövezethez való csatlakozása időpontjától hárulnak hazánkra.

Ami a költségvetési koordinációt illeti, a 2011. december 13-án hatályba lépett hat jogszabályból álló gazdaságirányítási csomag után a 2012. év további jelentős előrelépést hozott a gazdasági kormányzás megerősítéséről szóló második javaslatcsomag tárgyalásában is. Ez utóbbi két, az euróövezeten belüli makrogazdasági és költségvetési koordinációt tovább erősíteni hivatott rendeltetvést tartalmaz. A Tanács 2012. február 21-én fogadott el általános megközelítést a jogszabálycsomagról, az Európai Parlament pedig 2012. június 13-án szavazott álláspontjáról. A Tanács és az Európai Parlament közötti tárgyalások lezárására azonban csak 2013. február 20-án került sor. A megállapodás értelmében a Bizottság vállalta, hogy megvizsgálja az európai adósságtörlesztési alap és a közös eurókötvény-kibocsátás lehetőségeit.

b) Az európai szemeszter

Az Unió gazdaságpolitikai koordinációjának nagy újítását, az európai szemesztert a magyar elnökség alatt alkalmazta először az Unió. A folyamatot az év első negyedévében horizontális jellegű feladatok dominálják, amelyek elsősorban az EU 27 tagállamában, valamint az eurózóna szintjén megjelenő kihívásokra fókuszálnak, míg a második negyedévben az Unió meghatározza az országspecifikus ajánlásokat, hogy azokat a tagállamok a következő évi költségvetésük előkészítése folyamán figyelembe tudják venni.

A 2012-es európai szemeszter volt az első, amely a 2011 decemberében hatályba lépett „hatos gazdaságirányítási jogszabálycsomag” által megerősített koordinációs mechanizmus keretein belül zajlott le. A tagállamokkal folytatott bizottsági konzultációt követően a különböző szektorális tanácsok megvitatták a folyamat első lépéseként a Bizottság által 2011. november 23-án nyilvánosságra hozott 2012. évi éves növekedési jelentést. Az Európai Tanács 2012. március 1-2-ai ülésén politikai iránymutatást adott a tagállamok számára a jelentés horizontális (nem országokra lebontott, hanem általánosan megfogalmazott) ajánlásai alapján. A tagállamok 2012. április közepéig nyújtották be a Bizottságnak az aktualizált nemzeti reformprogramjaikat (NRP) és a stabilitási vagy (eurózónán kívüli tagállamok esetén) konvergencia programjaikat. A Bizottság 2012. májusban tett javaslatot az ország-véleményekre és az országspecifikus ajánlásokra, amelyekkel összefüggésben június második felében a Tanács két különböző formációja is elfogadott ajánlásokat. A 2012. június 28-29-ei ülésén az Európai Tanács is megvizsgálta a Bizottság országspecifikus ajánlásokra vonatkozó javaslatait, végül azokat a Gazdasági és Pénzügyek Tanácsa (ECOFIN) fogadta el július 10-én. Az Európai Tanács ülésén öt tagállam – köztük Magyarország – egyoldalú nyilatkozatot fűzött az ajánlások azon pontjaihoz, amelyekkel nem értett egyet. A második európai szemeszter uniós szintű kezelése nem volt zökkenőmentes; eljárási/módszertani kérdéseket vetett fel, így az év második felében sor került a tanulságok levonására, a gyakorlat hatékonyságának, átláthatóságának javítására. 2012 novemberében a ciprusi elnökség szintézisjelentést készített, amelyben összefoglalta a szemeszter tapasztalatait és javaslatokat tett a javítására.

A harmadik európai szemeszter tavaly novemberben kezdődött, amikor a Bizottság közzétette az éves növekedési jelentést, amelyben azonosítja azokat a területeket (növekedésbarát fiskális konszolidáció, banki hitelezési aktivitás helyreállítása, a növekedés és a versenyképesség elősegítése,

a munkanélküliség és a válság okozta társadalmi következmények kezelése, az államigazgatás korszerűsítése), ahol tagállami és uniós szintű intézkedésekre van szükség a rövid- és középtávú növekedés feltételeinek megalapozásához. A jelentés horizontális ajánlásai alapján az Európai Tanács 2013. márciusi ülése politikai iránymutatást adott, amelyek figyelembe vételével kellett a tagállamoknak április közepéig benyújtaniuk az Európai Bizottságnak a stabilitási vagy konvergencia programjukat, illetve nemzeti reformprogramjukat, amely tartalmazza az országspecifikus ajánlások végrehajtása tekintetében tett előrehaladásról szóló jelentést, valamint az Európa 2020 stratégia végrehajtásához megfogalmazott nemzeti célkitűzések kapcsán tervezett intézkedéseket is. Ezeket a Bizottság értékeli és május végére országspecifikus ajánlásokat készít, amelyeket – a június 27-28-ai európai tanácsi jóváhagyást követően – az ECOFIN fogad el július 9-én. Ezeket az ajánlásokat a tagállamoknak figyelembe kell venniük a következő évi költségvetésük elkészítése során.

c) Adózás

Az utalványokra („voucher”) vonatkozó új adószabályokról a Bizottság 2012 májusában terjesztette elő javaslatát, amelynek célja, hogy valamennyi utalványtípus egyformán adózzon minden tagállamban. Az utalványokra vonatkozó hozzáadottértékadó-szabályozás tagállamok közötti eltérései miatt ugyanis a piac korántsem képes hatékonyan működni. A vállalkozások – ahelyett, hogy valóban élveznék az egységes piac előnyeit – esetenként duplán adóznak, és az adószabályok különbségei megnehezítik számukra a határokon túlrá történő terjeszkedést. A javaslat várható pozitív hatása az adminisztratív terhek csökkenése, valamint a piaci torzulások és a kettős adózási jelenségek megszűnése, ami összességében jobban működővé, vonzóbbá teszi az ágazatot. A ciprusi elnökség napirendre vette a kérdést, de érdemi előrelépést a dosszié tárgyalásában nem sikerült elérni.

Az Európai Bizottság 2009 szeptemberében nyújtott be a Tanácsnak egy, **a fordított adózás opcionális alkalmazását egyes termékekre és szolgáltatásokra lehetővé tevő** javaslatot. A javaslatot a tárgyalások során szétbontották, és annak csak a széndioxid kibocsátási kvóták opcionális fordított adózására vonatkozó részét fogadta el a Tanács 2010-ben azzal, hogy a javaslat fennmaradó részéről tovább kell folytatni a munkát. A ciprusi elnökség a javaslat fennmaradó részének tárgyalását napirendre tűzte, kibővítve a javaslatot más termékekkel is (pl. mezőgazdasági termékek, amelyeket feldolgozás nélkül nem lehet végső fogyasztásra alkalmazni). A javaslat értelmében a fordított adózást a tagállamok a felsorolt termékekre és szolgáltatásokra 2018. december 31-ig alkalmazhatják.

A Bizottság ugyanakkor 2012. július 31-én egy másik adócsalás elleni fellépést lehetővé tevő javaslatot is beterjesztett (ún. **gyorsreagálási mechanizmus/QRM**). A javaslat az áfa-irányelvben meglévő lehetőség mellett vezeti be az ún. gyorsreagálási mechanizmust, amely hirtelen és komoly veszteséget okozó áfa-csalások esetében egy, a meglévőtől eltérő és gyorsabb eljárás keretében bírálná el, adott esetben hagyná jóvá a tagállamok fordított adózásra vonatkozó derogációs kérelmeit. Ezek elbírálása azonban komitológiai eljárásban történne, vagyis a döntéseket az adózás területén irányadó egyhangúság helyett minősített többséggel kellene meghozni. A két javaslatot az elnökség összekapcsolta. Magyarország számára az adócsalás elleni hatékonyabb fellépés érdekében a fordított adózás bevezetésére vonatkozó javaslat mielőbbi elfogadása kiemelten fontos.

A megtakarítások adóztatásáról szóló irányelvet a hatálybalépése óta bekövetkezett változások miatt módosítani szükséges, és ezt a harmadik országokkal kötött kétoldalú szerződésekben is érvényesíteni kell, annak elkerülése érdekében, hogy az EU-n kívüli partnerországok húzzanak hasznot az EU-ban bevezetésre kerülő szigorúbb szabályozásból. A harmadik országokkal történő tárgyalások megkezdésére vonatkozó felhatalmazás tervezetét 2012-ben nem sikerült elfogadni.

A Bizottság 2011 szeptemberében előterjesztett javaslata értelmében a **pénzügyi tranzakciós adót** (FTT) a pénzügyi intézetek közötti és pénzügyi eszközökkel létrejövő tranzakciókra vetették volna ki az EU minden országában (az adó tervezett mértéke kötvények és részvények esetében 0,1%,

származtatott termékek esetében pedig 0,01%). A javaslat nem kapott egyhangú támogatást a Tanácsban, ezért 2012 őszén tizenegy tagállam kezdeményezte annak megerősített együttműködésésként történő bevezetését. Az ECOFIN 2013. január 22-ei ülésén adta meg a felhatalmazást az FTT megerősített együttműködés keretében történő bevezetésére. A Bizottság február 14-én mutatta be jogszabály javaslatát. Magyarország nem kíván csatlakozni a megerősített együttműködéshez, ugyanakkor nem akarta megakadályozni a megerősített együttműködés létrejöttét sem. Magyarország a 2013. januári ECOFIN ülésen nyilatkozatot csatolt a jegyzőkönyvhöz, amely szerint nem ért egyet a tranzakciós adó extraterritoriális hatályával, továbbá megállapította, hogy az nem érintheti a részt nem vevő országok adózási szuverenitását. Az irányelvjavaslat tárgyalása folyamatban van.

A **közös konszolidált társasági adóalap**ról szóló javaslat (CCCTB) a közvetlen adók területén jelentene harmonizációt, ugyanis lehetővé tenné, hogy a több tagállamban is működő vállalatok társasági adóalapjukat egységes, és ne tagállamonként változó szabályok szerint számolhassák ki, továbbá az egyes vállalatrészek közötti nyereség elosztásáról is tartalmazna szabályokat („konszolidáció”). Az új szabályozás az adótervezés megszűnő lehetősége miatt hátrányosan érintené az alacsony társasági adókulcsú országok adóbevételeit, amire több tagállam – köztük Magyarország – is kiemelt kérdésként tekint. A ciprusi elnökség nem tudta befejezni a javaslat tárgyalását, így az 2013-ban folytatódott; továbbá az ír elnökség bilaterális egyeztetéseket is tartott a tagállamokkal. A tagállamok többsége a javaslattal kapcsolatos technikai munka lépésről-lépésre történő orientációjával ért egyet, azaz a technikai megbeszélések során csak az adóalap meghatározása után történne a konszolidációval kapcsolatos kérdések tisztázása.

A Bizottság 2011 áprilisában tett javaslatot az **energiaadózás** és az Unió energia- és klímapolitikája közötti összhang megeremtésére. Ennek érdekében a különféle energiaforrások koherensebb megítélés alá esnének figyelembe véve energiatartalmukat és CO₂-kibocsátásukat. A tagállamok többsége között kompromisszum alakult ki az adóminimumok struktúráját illetően, amelyet Magyarország is támogat. Egyéb alapvető kérdések, így az adóminimumok mértéke és az adókedvezmények, adómentességek alkalmazása kapcsán azonban jelenleg is zajlanak a megbeszélések. Magyarország kéri a fűtési célú lakossági energiaadó-mentességi lehetőség kiterjesztését a távfűtésre, átmeneti időszakot igényel egyes tüzelési, fűtési célú energiatermékekkel kapcsolatban, valamint jelenlegi formájukban kíván megőrizni egyes opcionális adókedvezményeket, így a kereskedelmi gázolaj, a motorfejlesztés és a vasút adókedvezményét.

d) Pénzügyi szolgáltatások

A gazdasági válság hatására nemzetközi szinten – és ezzel párhuzamosan az Európai Unióban is – jelentősen megnőtt azoknak a jogszabályi kezdeményezéseknek a száma, amelyek a pénzügyi szolgáltatások átláthatóságának növelésére, a befektetők jogainak kiszélesítésére, valamint a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának és felügyeletének megerősítésére irányultak. 2010 óta zajlik a pénzpiacok stabilizálása; a bevezetett intézkedések ellenére a befektetők az európai bankrendszert továbbra is kockázatosnak ítélték meg, ezért az Európai Tanács júniusi ülésén az állam- és kormányfők a bankunió megeremtését, vagyis a pénzügyi integráció magasabb szintjét, egy kiszámíthatóbb és centralizáltabb szabályozási környezet megeremtését tűzték ki célul.

A bankuniós javaslat egyik központi célja annak elérése, hogy megtörje az államok és a bankrendszer kockázataik közötti ördögi kört. A bankunió megeremtésének alapjául szolgáló **egységes felügyeleti mechanizmus** (*Single Supervisory Mechanism, SSM*) létrehozásáról szóló javaslatcsomag 2012. szeptember 12-én jelent meg. 2012 őszétől a tagállamok és a ciprusi elnökség erőforrásait az egységes felügyeleti mechanizmus kialakítására összpontosították, tekintettel arra, hogy a bankunió megeremtését célzó jogszabályok elfogadása jelenleg minden mást háttérbe szorító prioritás az Európai Unió pénzügyi szolgáltatásokat érintő döntéshozatala terén.

A javaslat szerint az egységes felügyeleti rendszert az Európai Központi Bank (EKB) és a nemzeti felügyeletek együttesen alkotják, a mechanizmus működéséért általánosságban az EKB felel. A jogszabályok hatálya alapvetően az euróövezet bankjaira vonatkozik, de szoros együttműködési megállapodás keretében az euróövezeten kívüli tagállamok is csatlakozhatnak az SSM-hez. Az Európai Bankhatóság (*European Banking Authority, EBA*) lesz illetékes az egységes felügyeleti szabálykönyv kidolgozása és a felügyeleti gyakorlat konvergenciájának és következetességének biztosítása tekintetében. A Tanács és az Európai Parlament között 2013 tavaszán létrejött a megállapodás. Az új felügyeleti mechanizmus várhatóan 2014 júliusában kezdi meg működését.

A válság során bebizonyosodott, hogy egy rendszerszinten fontos intézmény bedőlése esetén az adott tagállamban felmerülő pénzügyi stabilitási problémák könnyen átgűrűzhetnek a többi országba is. A **hitelintézetek és befektetési vállalkozások szanálási keretrendszere** (*bank recovery and resolution directive, BRR*) megerősíti a nemzeti hatóságok fellépésének lehetőségét már korai szakaszban, és biztosítja a szanálási eszközök életképességét Európa integrált pénzügyi piacain. A 2012 nyarán megjelent javaslat garanciát jelentene arra, hogy a csőd közeli helyzetbe került bank átszervezésének és szanálásának költségeit a bank tulajdonosai és hitelezői viseljék, ne pedig az adófizetők. A rendletervezet tárgyalását a ciprusi elnökség kezdte meg, azonban jelentős előrelépés az általános megközelítés elérése érdekében csak az ír elnökség alatt történt. Az SSM jogszabálycsomag lezárását követően felgyorsulhatnak a tárgyalások annak érdekében, hogy 2013 első félévének végére a Tanács általános megközelítést érhesen el.

A bankunió megteremtése és a fogyasztói bizalom helyreállítása szempontjából is kiemelt jelentőséggel bír a **betétbiztosítási rendszerekről szóló irányelv** felülvizsgálata. A tervezet elsődleges célja, hogy a betétbiztosítási alapok megfelelően finanszírozottak legyenek. A jelenlegi tanácsi kompromisszumos szöveg értelmében az alapok nagyságának el kell érniük a fedezett betétek összegének legalább 1%-át 2027-re, amelynek érdekében a bankoknak előre és folyamatosan kell majd teljesíteniük a befizetéseket. A tárgyalások 2012 második félévében gyakorlatilag szüneteltek, és egyelőre az ír elnökség sem kezdte újra a tárgyalásokat. A dosszié újbóli megnyitása és lezárása legkorábban 2013 első felében várható, a bankszanálási javaslat kapcsán elért általános megközelítést követően.

A **banki tőkekövetelményekre vonatkozó módosító szabályok** (*capital requirement directive CRD IV./ capital requirement regulation CRR*) céljaként egyrészt a nemzetközi prudenciális elvek (Bázel III) átültetését, másrészt a bankunió létrejöttéhez elengedhetetlen egységes szabálykönyv megteremtését jelölte meg a Bizottság. A jogszabálycsomag a 2013. április 17-ei EP plenáris ülésen került lezárásra. Ha a CRD IV/CRR-t 2013. június 30-ig kihirdetik a Hivatalos Lapban, akkor a rendelkezéseket 2014. január 1-jétől kell a tagállamoknak alkalmaznia. Amennyiben azonban a közzétételre 2013. július 1. után kerül sor, akkor az alkalmazási határidő 2014. július 1-jére tolódik. Magyarország a tárgyalások során végig támogatta a jogszabálycsomag elfogadását a téma fontosságára való tekintettel, azonban az átültetési/alkalmazási határidőt túlságosan rövidnek tartottuk.

A bankunió megteremtésére irányuló munka mellett 2012 során sikerült néhány, a pénzügyi piacok stabilitása szempontjából jelentős szabályozási területen sikert elérni:

A G20 pénzügyi vezetői 2009. szeptember 26-án megállapodtak, hogy legkésőbb 2012 végéig minden standardizált OTC (tőzsdén, illetve szabályozott piacokon kívüli) derivatív ügyletet egy központi szerződő félén keresztül kell elszámolni, valamint az ügyletek adatait egy központi adattárban kell jelenteni. Az Európai Bizottság 2010 szeptemberében terjesztette elő a szükséges javaslatokat. A **short ügyletekről és hitel-nemteljesítési cserügyletekről** (*Credit Default Swap, CDS*) **szóló rendelet** 2012. március 14-én, míg az **OTC derivatívákról és központi szerződő felekről szóló rendelet** (*European Market Infrastructure Directive, EMIR*) 2012. augusztus 16-án lépett hatályba, teljesítve ezzel az európai vezetők G20 keretében tett kötelezettségvállalását.

Az **egységes euró fizetési övezet** (*Single Euro Payment Area – SEPA*) létrehozásáról szóló rendeletet 2012. március 14-én fogadták el a társ-jogalkotók, lehetővé téve ezáltal, hogy az övezeten belüli gazdasági szereplők mind belföldi, mind határon átnyúló viszonylatban egységes feltételekkel hajtsanak végre bizonyos fizetési műveleteket. A rendelet előírásait az eurózónán belüli tagállamoknak 2014. február 1-jétől, az eurózónán kívülieknek legkésőbb 2016. október 31-től kell alkalmazniuk.

A **lakóingatlanokhoz kapcsolódó hitel-megállapodásokról** szóló irányelvtervezetről – amely a fogyasztói hitel-megállapodásokra vonatkozó szabályozási rendszert kiterjeszti a jelzáloghitelekre is – a dán elnökség 2012 májusában általános megközelítést ért el; folyamatban vannak az egyeztetések a Tanács és az EP között. Az irányelvtervezet elsősorban a jelzáloghitel-megállapodások megkötését megelőző időszakra vonatkozik, így főleg a jelzáloghitel-termékek reklámozásának szakaszát, a fogyasztók általános tájékoztatását, a személyre szabott ügyfél-tájékoztatást és a közvetítői tevékenységet szabályozza. A javaslatot és a szabályozás célját magyar részről általánosságban üdvözljük. A fogyasztói hitelekről szóló irányelvben foglalt rendelkezéseket és az azokra épülő végrehajtási szabályokat Magyarország kiterjesztette a jelzáloghitelekre is. Fontos, hogy a hatályos nemzeti szabályoktól ne kelljen visszalépni és kevésbé szigorú előírásokat alkotni. A **bennfentes kereskedelemről és a piaci visszaélésekről szóló irányelv felülvizsgálata** és a **bennfentes kereskedelemről és a piaci visszaélésekről szóló rendelet** esetében a ciprusi elnökség általános megközelítést ért el 2012 decemberében. A tárgyalási folyamat a bankunió megteremtésére irányuló törekvések miatt félbeszakadt. Magyarország a szabályozás céljával egyetért, fontosnak tartja a piacok átláthatóságának és biztonságának növelését. A szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról szóló jogszabálytervezetről (**transzparencia irányelv**) még 2012 első felében megszületett az általános megközelítés, azóta azonban nem történt érdemi előrelépés a dosszié tárgyalásában. Magyarország általánosságban egyetért a javaslattal.

2012-ben az alábbi területeket érintő szabályozási munka volt még folyamatban:

A **pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv (MiFID)** 2011-ben kezdődött felülvizsgálatának célja a befektetési vállalkozások és hitelintézetek által nyújtott befektetési szolgáltatásokra és a szabályozott piacok működésére vonatkozó szabályok újragondolása. A **központi értéktákról** szóló rendelettervezet tárgyalása 2012-ben kezdődött, a dosszié jelenleg tanácsi szakaszban van, és az ír elnökség nem kezeli prioritásként; általános megközelítés elérése 2013. második félévében várható. Az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra vonatkozó irányelv (**UCITS irányelv**) újabb felülvizsgálatának célja a befektető védelem és az intézményi átláthatóság növelése.

2. Következő többéves pénzügyi keret

Az Európai Unió jelenlegi többéves pénzügyi kerete 2007-től 2013-ig tart. Az Európai Bizottság 2011. június 29-én tette közzé a következő, 2014-2020-as időszakot átfogó többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatát (*Multiannual Financial Framework, MFF*), amelyről 2012 folyamán intenzív tárgyalások folytak a tagállamok között. Az Európai Tanács 2012. novemberi ülésén még nem alakult ki egységes álláspont, de 2013. február 8-án az állam- és kormányfők egyhangú döntést hoztak a dossziéről. A megállapodás értelmében Magyarország továbbra is az uniós költségvetés egyik legnagyobb haszonélvezője marad: a 2014-2020-as időszakban körülbelül 25 milliárd eurós nettó pozícióval számolhatunk, amely a harmadik legmagasabb érték a tagállamok között. A fejlettségi szint arányában a nettó pozíciónk várhatóan a magyar GNI (bruttó nemzeti jövedelmünk) 3,6%-át fogja kitenni, amely a második legmagasabb érték az EU-ban. Az egy főre eső nettó pozíciót tekintve előreláthatóan szintén a második legmagasabb értéket tudhatjuk magunkénak (2513 euró/fő). Elmondható tehát, hogy Magyarország a tárgyalásokat egyértelműen sikeresen zárta, annak ellenére, hogy az induló bizottsági javaslat hazánk esetében rendkívül hátrányos volt.

Az Európai Tanács februári ülésén elért megegyezés a tagállamok közötti politikai megállapodás, amelyet a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek jogszabály formájában (rendelet) kell elfogadnia. Hosszú tárgyalásokra lehet számítani a társ-jogalkotók között, ugyanis az Európai Parlament a 2013. március 13-ai határozatában elutasítja az Európai Tanács MFF-ről elfogadott álláspontját. A 2014-2020-as többéves keret konkrét elemeit illetően az EP-képviselők ragaszkodnak (i) a nagyobb költségvetési rugalmasság biztosításához, (ii) a kötelező és érdemi félidei felülvizsgálathoz, valamint (iii) a saját források reformjáról szóló menetrend kialakításához.

a) A kohéziós politika jövője

Az Európai Bizottság 2011 őszén tette közzé javaslatcsomagját az Unió kohéziós politikájának 2014-2020 közötti szabályairól, amelynek értelmében a kohéziós politika terén számos új, eddig nem alkalmazott elem jelenne meg. Az újítások jelentős része előremutatónak mondható, emellett azonban több olyan javaslat is szerepel a csomagban, amely a korábbinál komolyabb kötöttséget jelentene a tagállamok számára az uniós források felhasználása során. 2012-ben a dán és a ciprusi elnökség is tematikus blokkokra osztva tárgyalta a terjedelmes jogszabálycsomagot. A tárgyalt tematikus blokkok mindegyikében az eredeti bizottsági javaslatokhoz képest Magyarország szempontjából pozitív elmozdulást sikerült elérni.

A többéves pénzügyi keretről szóló megállapodás kohéziós politikát érintő eredményei közül magyar szempontból pozitívan értékelendő, hogy a legkevésbé fejlett régiókban és a Kohéziós Alap vonatkozásában sikerült megőrizni a 85%-os uniós társfinanszírozási rátát, továbbá a jelenlegi időszakhoz hasonlóan a vissza nem térítendő áfa 2014-2020 között is elszámolható költség marad. A Közép-Magyarországi Régióban (KMR) azonban az uniós társfinanszírozási ráta 85%-ról 50%-ra csökken (mivel a KMR fejlettségi szintje meghaladja az uniós átlagot, így a következő időszakban már a legfejlettebb régiók közé fog tartozni).

b) A közös agrárpolitika jövője

A közös agrárpolitika (KAP) keretei 2013-ig adottak, az ezt követő időszakra vonatkozó hét rendeletervezetből álló javaslatcsomag 2011 októberében jelent meg. A reformcsomag célja, hogy növelje az európai mezőgazdaság versenyképességét, fenntarthatóságát, egészséges és jó minőségű élelmiszereket biztosítson az európai fogyasztóknak, óvja a környezetet és fejlessze a vidéki területeket. A ciprusi elnökség fél évében a többéves pénzügyi keretről szóló tárgyalások eredménytelensége rányomta a bélyegét a KAP-reform vitájára is. Az elnökség eredeti elképzelései szerint novemberben részleges általános megközelítés elfogadására került volna sor, azonban a tagállamok többsége – köztük Magyarország – a többéves pénzügyi keret tárgyalása okozta bizonytalanságra, illetve arra hivatkozva, hogy a javaslatok még nem érettek a megállapodásra, elutasította az elnökség akkori javaslatát. A KAP-reformcsomag három eleme tekintetében több érdemi előrelépés is történt 2012 második felében. Megjelentek a közvetlen kifizetések 2013. évi alkalmazására és az egységes támogatási rendszerre, illetve a szőlőtermesztők támogatására vonatkozó rendeletervezetek. A ciprusi elnökség kezdte meg érdemben a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésével kapcsolatos egyes támogatások és visszatérítések megállapításáról szóló javaslat tárgyalását, amelyben sikerült előrehaladást elérni. Aktív magyar szerepvállalás volt a cukorkvóta, az alaptámogatások differenciálása, a szőlőtelepítési jogosultságok rendszerének és az érzékeny szektorok szempontjából alapvető fontosságú termeléshez kötött támogatások fenntartása, az öntözési beruházások, valamint az állami erdők támogatása tekintetében.

Az Európai Tanács február 7-8-ai ülésén született megállapodás értelmében az agrárkiadások főösszege 373,2 milliárd euró, ebből 277,9 milliárd eurót a közvetlen kifizetések tesznek ki, a vidékfejlesztésre 84,9 milliárd euró jut. Ez a KAP-főösszeg tekintetében 11,4%-os csökkenés a 2007-2013-as időszakhoz képest. A közvetlen kifizetések tekintetében a magyar boríték 2014-2020 között 7,9 milliárd euró lesz, szemben a 2007-2013-as időszak 6,3 milliárd eurós szintjével. A növekedés

annak köszönhető, hogy a 2013-ig tartó ún. *phasing-in* időszak miatt idén érjük el a kifizetések 100%-os szintjét. A 2013-as adathoz viszonyítva a hazánk által elérhető szint csökken (a 260 euró/hektár érték várhatóan 250 euró/hektárra). A vidékfejlesztésben a magyar boríték várhatóan 3,1 milliárd euró lesz a 2007-2013-as időszak 3,9 milliárd eurójával szemben. Ezzel a csökkenéssel azért kell szembenéznünk, mivel a teljes vidékfejlesztési boríték csökken, továbbá annak terhére 16 tagállam egyedi kompenzációt is kapott. A megállapodás értelmében a vidékfejlesztés társfinanszírozási rátája 75% a kevésbé fejlett régiókban, illetve 53% a fejlett régiókban.

A Mezőgazdasági és Halászati Tanács 2013. március 18-19-ei ülésén hosszú vita után létrejött az általános megközelítés a KAP-reformról. A négy alaprendelettről kialakított tanácsi álláspontot Szlovákia és Szlovénia nem támogatta. Magyar szempontból komoly sikerként értékelhető az elért eredmény, így a reform a termelők számára kiszámítható és stabil finanszírozást biztosít 2020-ig. Az ír elnökség az általános megközelítés alapján tárgyal az Európai Parlamenttel; cél a politikai megállapodás elérése júniusig.

A Bizottság 2011 júliusában mutatta be a *közös halászati politika* reformjára irányuló javaslatát, amelynek legfőbb célja a halászat fenntartható módon történő átalakítása és az európai akvakultúra fejlesztése. Az alaprendelettről (a közös halászati politikáról szóló rendeletjavaslat) és a halászati és akvakultúra termékek piacának közös szervezéséről még a dán elnökség alatt, 2012 júniusában létrejött az általános megközelítés. 2012 decemberében az Európai Parlament szakbizottsága is elfogadta álláspontját az alaprendelettről, 2013. február 6-án az EP plenáris ülése szavazott az első olvasatos álláspontról, lehetővé téve ezzel a trilógus megkezdését márciusban. Az új Európai Tengerügyi és Halászati Alapról (ETHA) szóló javaslattal kapcsolatban, amelyet a Bizottság 2011 decemberében mutatott be, a ciprusi elnökség idején részleges általános megközelítést fogadott el a Tanács. A még nyitott kérdésekkel kapcsolatos végleges tanácsi álláspont kialakítása 2013 első félévében várható annak érdekében, hogy júniusig létrejöjjön a politikai megállapodás. Magyarország számára kiemelt jelentőséggel bír, hogy a javaslatcsomag olyan, az akvakultúra fejlesztését célzó támogatási környezetet kíván létrehozni, amely figyelembe veszi az akvakultúra különböző ágazatainak sajátosságait.

3. Versenyképesség

a) Növekedés és munkahelyteremtés

Az Európai Tanács 2012. június 28-29-ei ülésén elfogadta a növekedési és munkahelyteremtési paktumot, amelynek értelmében az Unió a gazdaság finanszírozására az uniós GNI mintegy 1%-át kitevő, 120 milliárd eurós összeget fordítana. A csomag főbb elemei: (i) az Európai Beruházási Bank (EIB) befizetett tőkéjének emelése, (ii) a projektkötvény-kezdményezés kísérleti szakaszának elindítása, valamint (iii) a strukturális alapok átprogramozása.

Az Európai Beruházási Bank (EIB) az Európai Unió hosszú lejáratú kölcsönöket és garanciákat nyújtó bankja, amely az Európa 2020 stratégia céljaival összhangban álló beruházási projektek finanszírozásával hozzájárul az Unió belső piacának fejlődéséhez. **Az EIB befizetett tőkéje 10 milliárd eurós növelésének** célja, hogy a következő három-négy évre mintegy 60 milliárd euró összegű hitelnyújtást tegyen lehetővé, amely összességében – más pénzügyi szereplők bevonásával – közel 180 milliárd euró összköltségű infrastrukturális projekt beindítását eredményezheti az EU tagállamaiban. Az EU 27 tagállama, amelyek egyúttal az EIB részvényesei, hivatalosan 2013. január 8-án döntött a tőkeemeléstről.

A Bizottság 2010 szeptemberében tett javaslatot az **Európa 2020 projektkötvények** bevezetésére. A kezdeményezés fő célja a magánszektor bevonása a növekedést és munkahelyteremtést ösztönző infrastrukturális projektek hosszú távú finanszírozásába. A Bizottság 2011. október 19-én javaslatot tett egy kísérleti fázis 2012-2013 közötti végrehajtására. Az Európai Tanács júniusi ülésén elfogadott

növekedési és munkahelyteremtési paktum értelmében a projektkötvény-kezdemenyezés kísérleti szakaszának keretein belül 230 millió euró hitel és garanciavállalás segítségével mintegy 4,5 milliárd euró magántőke mozgósítható közlekedési, energetikai és infrastrukturális projektek számára. A Bizottság és az EIB végül a tervezettnél később, 2012. november 7-én írt alá megállapodást a projektkötvények kísérleti szakaszának beindításáról, lehetővé téve ezzel, hogy egy innovatív finanszírozási módszer segítségével valósulhassanak meg transzeurópai infrastrukturális beruházások.

Az állam- és kormányfők 2012. január 30-ai informális találkozója alkalmával Barroso elnök felszólította a tagállamokat, hogy a fiatalok magas munkanélkülisége elleni hatékonyabb fellépés érdekében a még le nem kötött kohéziós forrásait csoportosítsák át olyan intézkedésekre, amelyek végrehajtása a munkahelyteremtés és növekedés irányába hat (**strukturális alapok átprogramozása**). Két nagy beavatkozási területet jelölt meg: a fiatalok munkanélkülisége és a kis- és középvállalkozások fejlesztése. A Bizottság ez alapján megkezdte az együttműködést azzal a nyolc tagállammal (Olaszország, Spanyolország, Görögország, Portugália, Szlovákia, Lettország, Litvánia és Írország), ahol a legmagasabb a fiatalok munkanélkülisége. A kidolgozott átcsoportosítási javaslatok mintegy 8 milliárd eurót tesznek ki. A célterületek olyan prioritások, amelyek a kkv-fejlesztést, az innovációt és a foglalkoztatás növelését támogatják. A növekedési és munkahelyteremtési paktum részeként továbbá megállapodás született arról, hogy a strukturális alapokból a jelenlegi időszakban 55 milliárd euró szolgálja majd a növekedésserkentő intézkedéseket.

b) Egységes belső piac

Az egységes belső piac az európai gazdasági integráció egyik sarokkövéként kiemelkedő szerepet játszik a válságból való kilábalás, a növekedés és a munkahelyteremtés előmozdításában. A belső piac fejlődésének a Versenyképességi Tanács mellett az Európai Tanács is egyre nagyobb figyelmet szentel. Emellett 2012-től az egységes belső piac helyzetéről szóló őszi jelentés az éves növekedési jelentés részét képezi. Ez a jelentés a belső piaci integráció pillanatnyi állapotát tekinti át, és célja, hogy iránymutatást adjon a tagállamoknak nemzeti programjaik elkészítéséhez.

Az egységes piac további mélyítését két, egyenként 12 elemet tartalmazó jogszabálysomag célozza (egységes piaci intézkedéscsomag I. és II.).

Az egységes piaci intézkedéscsomag I. 2011 áprilisában jelent meg, és a következő szakterületeket érinti: vállalkozásfejlesztés, szakképesítések, az innováció ösztönzése, fogyasztóvédelem, európai szabványrendszer, infrastruktúrafejlesztés, digitalizálás, társadalmi vállalkozások, környezetvédelem, szociális jogok, társadalmi jog és számvitel, közbeszerzések.

Az állam- és kormányfők 2012 elején elkötelezték magukat arra, hogy a ciprusi elnökség végéig az intézkedéscsomag minden elemét elfogadják. Ugyanakkor a tavalyi évben csupán az **európai szabványosítási rendszer felülvizsgálatáról és a szolgáltatásokra történő kiterjesztéséről szóló rendelet** kihirdetése történt meg. 2013 februárjában sikerült lezárni a **szabadalmi csomagról** folyó tárgyalásokat is. Az egységes szabadalmi rendszer létrehozására irányuló jogszabály-csomagot végül megerősített együttműködés keretében fogadta el (Olaszország és Spanyolország kivételével) 25 tagállam, és a rendeletek kihirdetése is megtörtént. Az Európai Szabadalmi Bíróság (ESZB) létrehozásáról szóló nemzetközi megállapodás tárgyalása áthúzódott a 2013-as évre, amikor 25 tagállam aláírta azt (Spanyolország nem csatlakozott a megállapodáshoz, Lengyelország pedig egyelőre kivárálláspontra helyezkedve nem írta alá a megállapodást), így kezdetét vette a ratifikációs folyamat. Az új intézményrendszer egyik elemeként Budapesten jön létre az ESZB bíróképző központja. **Az alternatív vitarendezésről szóló irányelv-tervezet és az online vitarendezésről szóló rendlettervezet** végleges szövegéről a ciprusi elnökség alatt megszületett az informális megállapodás az EP és a Tanács között. A jogszabálysomag célja, hogy elősegítse a fogyasztók jogainak hatékony és gyors érvényesítését, valamint növelje a fogyasztók belső piacba

vetett bizalmát. Ennek érdekében a rendelet létrehoz egy európai online vitarendezési platformot (interaktív weboldalt), amely ingyenes és minden hivatalos nyelven hozzáférhető lesz.

Az egységes piaci intézkedéscsomag I. többi elemével kapcsolatban a 2012. év nem hozta meg a várt előrehaladást. Csomagban folytatódtak a tárgyalások az európai **kockázati-tőkealapokról**, valamint az **európai szociális vállalkozási alapokról** szóló rendelettervezetről, amelyekről 2013 elején megszületett az informális megállapodás az Európai Parlamenttel. 2013 márciusában az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a rendeleteket, alkalmazási határidejük 2013. július 22. **A szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelv felülvizsgálata** kapcsán is maradtak még nyitott kérések, ezért a ciprusi elnökségnek 2012 decemberében csupán előrehaladási jelentés bemutatására volt lehetősége. Az MFF-tárgyalások 2013-ra történő áthúzódása miatt nem volt esély a közlekedési, energetikai és távközlési projektek finanszírozására irányuló elkülönített pénzforrás, az **európai hálózatfinanszírozási eszköz** (CEF) létrehozását célzó rendeletről szóló tárgyalások véglegesítésére sem, bár a dán elnökség júniusban részleges általános megközelítést ért el a dossziéről. Az uniós belső piacon lebonyolított elektronikus tranzakciókra vonatkozó **elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról szóló rendelettervezet** a Digitális menetrend c. alfejezeten belül (4/c) tárgyaljuk. **Az energiaadóztatás újraszabályozásának célja** az energiaadóztatás összhangba hozása az Unió energia- és klímapolitikájával. Ennek érdekében oly módon kívánja módosítani a hatályos szabályozást, hogy a különféle energiaforrások koherensebb megítélés alá essenek, így jobban figyelembe vegyék a termékek energiatartalmát és CO₂-kibocsátását. A ciprusi elnökség alatt kompromisszum alakult ki az adóminimumok struktúráját illetően; a tárgyalások folytatódnak a Tanácsban. (Részletesebben az adózásról szóló részben tárgyaljuk.) **A munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelvhez kapcsolódó 2012 márciusában előterjesztett jogszabály-csomag** két elemből állt: (i) a letelepedés szabadságának gyakorlása és a munkavállalók jogai (sztrájkjog) közötti összhang megteremtését célzó rendelettervezet, amelyet a Bizottság később visszavont; (ii) a végrehajtási irányelv-tervezet, amely a hatóságok közötti jobb és hatékonyabb információcseré és együttműködés megteremtésével a hatályos irányelv alkalmazásának gyakorlati elősegítését szolgálja. A ciprusi elnökség a végrehajtási irányelv-tervezet valamennyi pontját tárgyalta, de konszenzus egyik cikk tekintetében sem született, így 2012 decemberében csupán előrehaladási jelentést fogadtak el a tagállamok. **A számviteli irányelvek egyszerűsítésének** célja egy harmonizált beszámolási rezsím kialakítása a kisvállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése érdekében. A kisebb társaságok beszámolója így egy egyszerűsített mérlegből és eredmény-kimutatásból, valamint egy korlátozott mértékű, a pénzügyi helyzetre vonatkozó kísérő megjegyzéseket tartalmazó kiegészítő mellékletből állna. Emellett a kisvállalkozások teljes mértékben mentesülnének a könyvvizsgálati kötelezettség alól. A ciprusi elnökség alatt megkezdődött az informális trilógus. **A közbeszerzési irányelvek felülvizsgálatának** célja az eljárások egyszerűsítése, az elektronikus kommunikáció kiterjesztése és a kis- és középvállalkozások számára a közbeszerzési piachoz való hozzáférés megkönnyítése. A közbeszerzési csomag tárgyalását a dán elnökség kezdte meg, a ciprusi elnökség általános megközelítést fogadott el a jogszabály-tervezetekről. Az egységes piaci intézkedéscsomagok kapcsán érdekünk, hogy a fogyasztók és a kis- és közepes vállalkozások érdekeit hosszútávon szolgáló, a versenyképességet és növekedést előmozdító jogszabályok szülessenek.

Az egységes piaci intézkedéscsomag II. 12 intézkedését 2012. október 3-án mutatta be a Bizottság annak érdekében, hogy újabb lendületet adjon a belső piaci jogalkotásnak. Négy témakörre oszthatók a jogalkotási és nem jogalkotási elemeket is tartalmazó javaslatok: (i) hálózatos iparágak fejlesztése (vasúti, tengeri és légit közlekedés, energia); (ii) az állampolgárok és az üzleti szféra szereplőinek mobilitásra való ösztönzése; (iii) a digitális gazdaság előmozdítása (e-kereskedelem egyszerűsítése, nagysebességű, szélessávú internet, elektronikus számlázás a közbeszerzésekben); (iv) a szociális kohézió és a fogyasztói bizalom erősítése (termékbiztonsági szabályok, bankszámla-kezelési díjak átláthatósága). A Bizottság vállalása szerint az intézkedéscsomagban megfogalmazott konkrét javaslatok minden elemét előterjeszti 2013 tavaszára. Május közepéig hét területen jelentek meg a javaslatok: (i) **egységes uniós energiapiac megvalósítását célzó harmadik energiacsomag végrehajtására és javítására készített akcióterv**, (ii) a **fizetéképtelenségi eljárásról** szóló rendelet

módosításáról szóló javaslat, (iii) **negyedik vasúti csomag**; (iv) az **európai foglalkoztatási mobilitás** elősegítését célzó portál (EURES) fejlesztése; (v) **termékbiztonsági és piacfelügyeleti csomag**; (vi) a **nagysebességű hálózatok kiépítési költségeinek csökkentéséről** szóló javaslat (vii) az **alapszintű bankszámlákhoz való hozzáférés javítására** irányuló javaslat. A Versenyképességi Tanács a 2012. decemberi ülésén elfogadott következtetéseiben a tervezetek gyors áttekintésére hívta fel a tagállamokat annak érdekében, hogy azok még az aktuális európai parlamenti ciklusban lezárhatók legyenek. Magyar részről egyetértünk azzal, hogy a növekedés előmozdítása érdekében szükséges fenti jogszabályjavaslatokat az uniós intézmények kiemelten kezeljék azzal a feltétellel, hogy a jogszabályok gyors elfogadása nem befolyásolhatja azok minőségét.

c) Vámügyi kérdések

A **Pán-euromediterrán regionális származási kumulációs egyezmény** a gazdaságpolitikai kapcsolatokat jóval kedvezőbb alapra helyezi az EU, valamint 22 nyugat-balkáni, EFTA-, észak-afrikai és közel-keleti ország között. Felváltja a szerződő felek közötti több mint 60 kétoldalú jegyzőkönyvet, így egyszerűbbé teszi a származási szabályok későbbi harmonizációját, új szerződő felek csatlakozását, mindezek által elősegíti a kedvezményes vámtételek alkalmazását. Az egyezmény 2012-ben került kihirdetésre.

2012-ben került sor az **ENSZ lőfegyverekről szóló jegyzőkönyve 10. cikkének végrehajtásáról és a lőfegyverek kiviteli engedélyezési, behozatali és tranzit szabályainak létrehozásáról** szóló rendelet kihirdetésére. A rendelet elfogadása az EU nevében az Európai Bizottság által 2002. január 16-án aláírt jegyzőkönyv ratifikálásának előfeltétele. A jegyzőkönyv 10. cikke azon az elven alapul, hogy lőfegyvereket nem lehet a célország és a tranzit-országok tudta és beleegyezése nélkül országok között vagy azokon keresztül szállítani.

A Bizottság 2011 májusában új, **a szellemi tulajdonjogok vámhatóság általi érvényesítését szabályozó tervezetet nyújtott be**, amelynek célja, hogy egységes formába öntse a tagállamok szellemi tulajdonjog védelemmel kapcsolatos hatósági eljárásait, valamint szabályozza a jogtulajdonosi oldal jogait és kötelezettségeit. A Tanácsban 2012 decemberében jött létre a megállapodás. 2013 januárjában a tervezetet az EP illetékes bizottsága is jóváhagyta, arról az EP várhatóan júniusban szavaz. A rendelet a tervek szerint 2014. január 1-jével lesz alkalmazandó.

A vámunió alapvető szabályait 1993 óta meghatározó Közösségi Vámkódex helyébe 2013 júniusában a Modernizált Vámkódex lépett volna. Figyelemmel azonban arra, hogy ennek végrehajtási rendelete és az informatikai fejlesztések nem készülnek el addig, a Bizottság 2012 februárjában javaslatot nyújtott be a Modernizált Vámkódex alkalmazása kezdetének elhalasztására, és egyúttal **Uniós Vámkódex** néven annak újbóli kihirdetésére. Az Uniós Vámkódex egyszerűsíti és korszerűsíti a vámeljárásokat, ezzel elősegítve a legális kereskedelmet, a munkahelyteremtést, a versenyképességet és a növekedést, valamint erősítve az áruforgalom biztonságát. Az Uniós Vámkódex elfogadása és kihirdetése hiányában a Modernizált Vámkódex 2013. június 23-án hatályba lépne az alkalmazáshoz szükséges uniós végrehajtási rendelet és informatikai rendszerek nélkül, és hatályon kívül helyezné a Közösségi Vámkódexet, így jogilag és gyakorlatilag bizonytalan helyzet keletkezne. A Versenyképességi Tanács 2012 decemberében orientációs vitát folytatott a tervezetről. Az ír elnökség célja az Európai Parlamenttel való megegyezés és a javaslat mihamarabbi elfogadásának biztosítása. Meggyőződésünk szerint az Uniós Vámkódexet minél hamarabb el kell fogadni annak érdekében, hogy mielőbb érvényesüljenek annak versenyképességre, növekedésre, a költségvetési érdekek védelmére és a polgárok biztonságára gyakorolt pozitív hatásai.

d) Kutatás-fejlesztés, innováció

Az EU tagállamainak kutatási és fejlesztési tevékenységét finanszírozó és összehangoló következő hétéves program, a **Horizont 2020** teljes költségvetése az eredeti javaslat szerint 80 milliárd euró lett

volna a 2014-2020 közötti időszakban, de az MFF-megállapodás fényében az erre a célra előirányzott összeg várhatóan 70 milliárd euróra fog csökkenni. A program négy jogszabályból áll, amelyek a támogatási célokat, a részvétel szabályait, a specifikus programot és az Euratom kutatási programját határozzák meg. 2012 májusában az alaprendeletéről megszületett a tanácsi megállapodás. A ciprusi elnökség részleges általános megközelítést ért el a csomag részvételi szabályokat és a specifikus programot tartalmazó elemeiről. Magyarország a tárgyalások során arra törekszik, hogy a részvétel széleskörűvé tétele megvalósuljon, a magyar kutatók minél könnyebben tudjanak bekapcsolódni a programba, továbbá csökkenjen a régi és az új tagállamok részvételi aránya közötti különbség.

A budapesti székhelyű **Európai Innovációs és Technológiai Intézet** (EIT) az Európai Unió intézményeként az EU innovációs politikáját segíti a tudásháromszög három elemére (oktatás, K+F, innováció) fókuszálva. Szoros együttműködésbe szervezi a felsőoktatási kutatóhelyeket és az ipari szereplőket egy-egy nagy kutatási terület hatékonyabbá és eredményesebbé tétele érdekében. Az EIT működését szabályozó rendelet módosítására azért van szükség, hogy az jobban illeszkedjen a Horizont 2020 programhoz. A rendelet mellett elfogadásra kerül a következő hétéves időszakra szóló stratégiai innovációs terv is, amely meghatározza, hogy mely kutatási területeken indulnak együttműködést elősegítő programok. A rendelet és a stratégiai tervet tartalmazó határozat tervezetéről részleges általános megközelítés született a ciprusi elnökség idején. Számunkra is fontos, hogy a budapesti székhelyű intézet minél jelentősebb szerepet játsszon az uniós kutatás-fejlesztési politika megvalósításában.

Az **Európai Kutatási Térség** (ERA) létrehozásának célja, hogy az európai kutatók határokon átnyúló tevékenysége, valamint a technológia és a tudás áramlása előtti akadályok eltűnjenek, és egy egységes kutatási térség jöjjön létre az Unióban. Az Európai Tanács 2011 februárjában felszólította a Bizottságot és a tagállamokat, hogy 2014-ig fogadják el azokat a szabályokat, amelyek az ERA kiteljesítéséhez szükségesek. A Bizottság 2012 júliusában konkrét javaslatokat tartalmazó közleményt bocsátott ki. A ciprusi elnökség alatt a Tanács következtetéseket fogadott el, amely támogatta a Bizottság elképzeléseit Magyarország támogatja az ERA kiteljesítését, ugyanakkor fontosnak tartjuk, hogy az EU szakpolitikái megfelelő eszközökkel kezeljék a kutatók tömeges elvándorlásának problémáját.

4. Ágazati politikák

a) Energiapolitika

Az Európai Unió energiapolitikáját hármas célrendszer határozza meg: 1) az ágazat versenyképességének javítása, 2) az ellátás biztonságának garantálása és 3) a klímavédelmi célokhoz való hozzájárulás. A magyar elnökség alatt került először sor a hazánk számára is kiemelkedő fontosságú energia témakörének az Európai Tanács szintjén történő megvitatására, amelyen az állam- és kormányfők ambiciózus célokat fogalmaztak meg: a **belső energiapiacot** 2014-ig maradéktalanul meg kell valósítani annak érdekében, hogy minden akadály elháruljon a gáz és a villamos-energia szabad áramlása előtt. 2015 után egyetlen uniós tagállam sem maradhat elszigetelt az európai gáz- és villamosenergia-hálózatoktól, és egyetlen tagállam energiabiztonsága sem kerülhet veszélybe amiatt, hogy hiányoznak a megfelelő összeköttetések. A Bizottság 2012 novemberében hozta nyilvánosságra a belső energiapiacról szóló közleményét; az abban megfogalmazott javaslatok célja, hogy a fogyasztók a belső energiapiac minden előnyéből részesülhessenek, a versenyt torzító akadályokat lebontsák, és az európai energiaellátás biztonsága és fenntarthatósága fokozottan biztosítható legyen. A Bizottság szándéka, hogy a közleményben javasolt cselekvési terv tagállami és uniós szintű nyomom követése fontos szerepet kapjon az európai szemeszterben.

Kiemelendő az **energiainfrastruktúra prioritások megvalósítására vonatkozó útmutatásokról** (TEN-E) szóló rendelet, amelyről a ciprusi elnökség alatt megszületett a megállapodás a Tanács és az Európai Parlament között. Az EP 2013. március 12-én elfogadta a kompromisszumos szöveget. A

javaslat 2020-ig és az azt követő időszakra 12 prioritást élvező transz-európai folyosót és területet azonosít. Magyarország négy projektben nevesítve is szerepel. A rendelettervezet az európai hálózatfinanszírozási eszközzel (CEF) együtt alapvetően meghatározza a 2020-ig terjedő időszak uniós szinten is támogatott energetikai fejlesztéseinek kiválasztására, engedélyezésére és finanszírozására vonatkozó szabályokat, továbbá integrálja a hatályos környezetvédelmi követelményeket is.

A dán elnökség egyik prioritása a „**Zöld Európa**” volt, így a zöld és fenntartható gazdasági növekedés megteremtése érdekében az energiapolitika terén aktív kezdeményezésekre került sor. A dán elnökség alatt megállapodás jött létre az Európai Parlament és a Tanács között az **energiahatékonyságról szóló irányelvről**, amely még 2012-ben hatályba lépett. Célja, hogy a tagállamok az energialánc minden szakaszában fokozzák az energia hatékonyabb felhasználását célzó erőfeszítéseiket. A dán elnökség egyik prioritása volt a „**2050-ig szóló energia útiter**v” című bizottsági közlemény, amely megvizsgálja azokat a kihívásokat, amelyeket az Európai Unió széndioxid-mentesítési (dekarbonizációs) célkitűzésének megvalósítása, és ezzel egyidejűleg az energiaellátás biztonságának és a versenyképesség biztosítása jelent. Lengyelország nem értett mindenben egyet a többi tagállammal, ezért a dán elnökség 2012 júniusában tanácsi következtetések helyett csupán elnökségi következtetéseket tudott elfogadni az útitervről.

A ciprusi elnökség alatt hagyták jóvá a **tagállamok és harmadik országok között az energiaellátás területén kötött kormányközi megállapodásokra vonatkozó információcsere-mechanizmus** létrehozásáról szóló határozatot, amely a belső energiapiacra vagy az Unión belüli energiaellátás biztonságára hatással lévő kormányközi megállapodásokra vonatkozik.

A **megújuló energiaforrásokról szóló irányelv** előírja, hogy 2020-ra a megújuló energiaforrások részaránya a közlekedési ágazatban érje el a 10%-ot, az **üzemanyag-minőségről szóló irányelv** pedig 2020-ig 6%-os csökkenést irányoz elő a közlekedésben használt üzemanyagokból származó üvegházhatású gáz-kibocsátások terén. A Bizottság 2012. november 27-én mutatta be a **két hatályos jogszabály módosítását célzó irányelvtervezetet**, amely az élelmiszernövény-alapú bioüzemanyagok felhasználásának korlátozására irányul, ezzel is ösztönözve az alternatív, ún. második generációs – nem élelmiszernövényből, hanem pl. hulladékból vagy szalmából előállított – bioüzemanyagok gyártásának kifejlesztését. A javaslatról még folyamatban vannak a tárgyalások. Magyarország elkötelezett a klímavédelem és a zöldgazdaság fejlesztése mellett, így prioritásként kezeli az üvegházhatású gázok minél nagyobb mértékű kibocsátás-csökkentését a bioüzemanyagok előállítása során. A javaslatot jelen formájában nem tartjuk elfogadhatónak, mert az első generációs üzemanyagok felhasználására vonatkozóan az 5 %-os korlát bevezetése álláspontunk szerint veszélyezteti a közlekedésre vonatkozó 2020-as megújuló részarány-célok elérését és az elkészült első generációs bioüzemanyag előállító üzemek megtérülését, valamint hátráltatja az agrárpiaci célok elérését.

b) Közlekedéspolitika

A Bizottság 2011 októberében jelentette meg a **transzeurópai közlekedési hálózatról** (TEN-T) szóló rendelettervezetét, amely a hálózati struktúrában két szintet különít el: az átfogó hálózatot és a törzshálózatot, illetve azon belül a legfontosabb határokon átívelő nagytávolságú folyosók rendszerét, az úgynevezett törzshálózati folyosókat. A törzshálózat kiépítésének kötelező határideje 2030, az átfogó hálózat kiépítésének végső időpontja pedig 2050. A dossziéről a dán elnökség 2012 márciusában ért el általános megközelítést. A ciprusi elnökség a TEN-T iránymutatások felülvizsgálatával kapcsolatban nem tudott politikai megállapodást elérni, mivel az EP illetékes bizottsága csak decemberben szavazott a csomagról.

Az Európai Bizottság 2011 decemberében mutatta be a **repülőtéri jogszabály-csomagot**, amely egy átfogó közleményből és három jogszabály-tervezetből áll. A Bizottság szerint Európának egyrészt a lehető legjobban ki kell használnia a jelenlegi repülőtéri kapacitásait, másrészt ahol szükséges,

növelnie kell azt a növekvő utazási kereslet kielégítése céljából. A jogszabály-csomag a kapacitás kihasználását és a minőséget leginkább befolyásoló tényezőkre fókuszál. A résidő-kiosztás és a földi kiszolgáláshoz való hozzáféréstől szóló hatályos szabályozás felülvizsgálata a földi és légi kapacitás összehangolását és a jelenlegi kapacitás jobb kihasználását, míg a zajrendelet tervezete a kívánt zajvédelmi szint, illetve a közlekedési és mobilitási igények közötti egyensúly megteremtését célozza. Az előző évben a csomag mindhárom eleméről megszületett az általános megközelítés; 2012 decemberében az Európai Parlament is elfogadta az első olvasatos álláspontját a résidő-kiosztás egységes szabályairól és a zajvédelemről szóló rendelettervezetekről, ugyanakkor elutasította a földi kiszolgálásra vonatkozó tervezetet, és visszaküldte azt szakbizottsági megfontolásra.

Az **európai műholdas rádió navigációs rendszerek** létrehozásáról és üzemeltetéséről szóló rendelet célja az uniós irányításra és a pénzügyi hozzájárulásra vonatkozó szabályok 2014-2020 közötti időszakra történő rögzítése. A dán elnökség 2012 júniusában részleges általános megközelítést ért el a dossziéről. A tervezet összefügg az MFF-tárgyalásokkal, így az érdemi egyeztetések az Európai Parlamenttel csak az Európai Tanács 2013. februári döntése után kezdődtek el. Az egyetlen informális trilógusra 2013. április 9-én került sor, amelyen sikerült előzetesen megállapodni. A kompromisszumos szöveget a tagállamok áprilisban jóváhagyták.

Az Európai Bizottság 2011 júliusában terjesztette elő a **közúti közlekedésben használt digitális menetíró készülékekről** (tachográf) szóló rendeletmódosítási javaslatát, amelynek célja a közúti menetíró készülékek megbízhatóságának növelése és rendszerük fejlesztése, valamint a hivatásos járművezetők vezetési és pihenőidejének hatékonyabb ellenőrzése. A menetíró készülékekről szóló 1985-ös rendeletet felváltó új jogszabálytervezet célja továbbá, hogy megnehezítse a csalást és csökkentse az adminisztratív terheket, amelynek érdekében többek között bevezeti a műholdrendszerhez kapcsolt „intelligens menetíró készüléket”. A ciprusi elnökség 2012 októberében politikai megállapodást ért el a dossziéről, amelyről mostanra már a végéhez közelednek a tárgyalások az EP-vel. Magyarország részéről a 3,5 tonnánál nagyobb megengedett össztömegű tehergépjárművek „okos tachográfal” történő utólagos felszerelésével („retrofitting”) kapcsolatos 15 éves átmeneti idő és a súlyszenzorok alkalmazásától eltekintve a tervezet támogatható.

Az Európai Bizottság 2012 júliusában közzétett, három szabályozási tervezetet tartalmazó **műszaki alkalmassági jogszabály-csomagjának** célja a közúti biztonság fokozása és a környezetvédelem javítása összehangolt, naprakész és szigorított ellenőrzési szabályok alapján végrehajtott időszakos műszaki vizsgálatok, illetve az azt kiegészítő közúti műszaki ellenőrzések révén. A csomag részét képező, a **gépjárművek és pótkocsijaik időszakos műszaki vizsgálatáról szóló rendelettervezettel** kapcsolatban 2012 decemberében általános megközelítés jött létre.

c) Digitális menetrend

Az Európai Bizottság 2010 májusában az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezései közül elsőként az európai digitális menetrendről szóló közleményét mutatta be, amely 2015-ig tartalmazza az információs és kommunikációs technológiák (IKT) területén szükséges intézkedéseket. A dokumentum egy horizontális cselekvési terv, amely a gazdaság számos ágát öleli fel, célja az IKT igénybevételével a hatékonyság és versenyképesség növelése. A Bizottság korábbi szakpolitikai akciótervek tapasztalataira építve hét területet azonosított be, amelyekhez konkrét intézkedéseket rendel. A dokumentum mintegy 100 cselekvési javaslatot tartalmaz, ezek közül 31 jogalkotási javaslat, míg 16 ún. kulcsintézkedés. A terület kiemelt jelentőségére tekintettel a Bizottság évente ún. digitális közgyűlést rendez, amelynek munkájában az uniós intézmények és a tagállamok képviselőin túl a megvalósításban érdekelt szereplők (magánszféra, civil szervezetek stb.) is részt vesznek. Ezen túlmenően a Bizottság évente megjelenteti a digitális menetrend eredményeit összefoglaló jelentését (*digital scoreboard*) is. A Bizottság 2012 decemberében hozta nyilvánosságra a digitális menetrend félidei felülvizsgálatáról (*mid-term review*) szóló közleményét, amelyben a még fennálló feladatok elvégzését új prioritások felállításával kívánja felgyorsítani. Kiemelendő ezek közül a szerzői jog korszerűsítését célzó prioritás, amely alapvetően fontos a digitalizált egységes piac megvalósítása

szempontjából. Ezért a Bizottság 2013-ban – az érintettekkel folytatandó strukturált párbeszéd keretében – törekedni fog az olyan, szerzői joggal összefüggő kérdések megoldására, amelyekben gyors előrelépésre van szükség. Ezzel egyidejűleg a Bizottság befejezi az uniós szerzői jog jogi keretének felülvizsgálatára és korszerűsítésére irányuló jelenlegi erőfeszítését annak érdekében, hogy 2014-ben döntést hozhasson az annak alapján esetlegesen előterjesztendő jogalkotási reformjavaslatokról.

A távközlés és információs társadalom területén az alábbi kiemelt dossziékban történt előrehaladás a tavalyi évben. A 2011. október 19-én megjelent európai hálózatfinanszírozási eszköz (CEF) csomag részeként kiadott **transzeurópai távközlési hálózatokra** vonatkozó rendelettervezet célja iránymutatásokat meghatározni azon célkitűzések és prioritások tekintetében, amelyek a szélessávú hálózatokra és a digitális távközlési szolgáltatási infrastruktúra létrehozására vonatkoznak. A javaslat meghatározza továbbá azokat a közös érdekű projekteket, amelyek a CEF eszközein keresztül jogosultak lesznek uniós pénzügyi támogatásra. Az Európai Tanács 2013. februári döntés értelmében a távközlésre szánt CEF-források 9,2 milliárd euróról 1 milliárd euróra csökkentek, így az Európai Bizottság jelenleg a további lépéseket vizsgálja. Magyarország számára az lenne a kedvezőbb, ha ebből a jelentősen csökkentett összegből a digitális szolgáltatási infrastruktúrák megvalósítását finanszíroznák.

A Bizottság 2011 júliusában hozta nyilvánosságra javaslatát a külföldi mobiltelefon-használat során felmerülő költségek további csökkentése, illetve a szolgáltatók közötti verseny erősítése céljából (**roaming rendelet**). A dán elnökség intenzív egyeztetéseket folytatott az Európai Parlamenttel, így a társ-jogalkotók még – a korábbi roamingszabályozás lejárta előtt – 2012 első felében elfogadták az új jogszabályt.

Az **Európai Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökség (ENISA) modernizálásáról szóló rendelettervezet** célja a határozott idejű mandátummal rendelkező ENISA működésének fenntartása 2013 után is, valamint funkcióinak a változó körülményekhez igazítása. A ciprusi elnökségnek nem sikerült lezárnia az informális egyeztetéseket az Európai Parlamenttel, így csak 2013 elején jött létre az elvi megállapodás a dossziéről. Az Európai Bizottság 2011 decemberében kiadott ún. „nyílt adatok” intézkedéscsomagja részeként jelent meg a **közsféra információinak további felhasználásáról szóló irányelv** módosítására vonatkozó javaslat, amely a közsféra által létrehozott vagy összegyűjtött információk elérhetővé tételét segítené elő további felhasználás céljából. A ciprusi elnökség 2012 decemberében előrehaladási jelentést mutatott be. Az Európai Bizottság 2012. június 4-én nyilvánosságra hozta az uniós belső piacon lebonyolított elektronikus tranzakciókra vonatkozó **elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról szóló rendeletre** vonatkozó javaslatát, amelynek célja az Európai Unión belüli biztonságos és akadálymentes elektronikus műveletek lehetővé tétele magánszemélyek, vállalkozások és a közigazgatás számára, ezáltal növelve az online szolgáltatások és elektronikus kereskedelem hatékonyságát. A javaslat az európai digitális menetrend egyik kulcsintézkedése, valamint egyike az első egységes piaci intézkedéscsomag tizenkét kiemelt intézkedésének. Az Európai Tanács több ízben felhívta a figyelmet a dosszié gyors lezárásának fontosságára. A ciprusi elnökség 2012 decemberében előrehaladási jelentést mutatott be és irányadó vitát tartott. Magyarország alapvetően támogatja a tervezet céljait és egyetért szükségességével.

2012 decemberében jelent meg a **közsféra webhelyeinek akadálymentesítéséről szóló javaslat**, amelynek célja, hogy a tagállamok kölcsönösen elismert szabványokon alapuló megoldásokkal akadálymentesítsék a közsféra honlapjait, könnyebb hozzáférést biztosítva ezáltal a fogyatékkal élő személyek számára az ott tárolt információkhoz és kínált szolgáltatásokhoz. Magyarország alapvetően támogatja az Európai Bizottság javaslatában ismertetett célkitűzéseket, szükségesnek tartjuk az Unióban a közsféra webhelyeinek akadálymentesítésére vonatkozó tagállami rendelkezések összehangolását.

d) Környezetvédelem, éghajlatváltozás

Az **éghajlatvédelem** kérdése nemzetközi és uniós szinten egyaránt kiemelt jelentőséggel bír, a klímaváltozással összefüggő súlyos globális társadalmi és környezeti veszélyek kezelésének szükségessége mellett a téma gazdaságfejlesztési vonatkozásai miatt is. Az alacsony szénintenzitású gazdaságra való áttérés, ennek keretében a fosszilis tüzelőanyagok használatának korlátozása, továbbá az energiahatékonyság és a megújuló energia térnyerését támogató, a kibocsátás-csökkentési erőfeszítésekhez kapcsolódó szabályrendszerek megalkotása lényegesen befolyásolja az egyes országok gazdasági helyzetét, javíthatja versenyképességét, csökkentheti importenergia-függőségét, új fejlődési lehetőségeket nyitva meg ezzel az Európai Unión belül és kívül egyaránt.

A ciprusi elnökség számára a legfőbb feladatot a klímapolitika terén az jelentette, hogy hatékonyan képviselje az Európai Uniót a **nemzetközi klímátárgyalások** során. Bár a 2012 novemberében megrendezett dohai COP18 klímakonferencia a 2°C fokos átlaghőmérséklet növekedésen belül maradásra vonatkozó cél tekintetében nem hozott kielégítő eredményt, sikerként értékelhető, hogy megállapodás született a kiotói jegyzőkönyv második (2013-2020 közötti) kötelezettségvállalási időszakáról, valamint előrehaladás történt a 2015-ig létrehozandó új, globális, jogilag kötelező érvényű nemzetközi megállapodás előkészítése terén. Magyar szempontból kiemelkedő fontosságú, hogy az előző kötelezettségvállalási időszakból megmaradt kvótatöbblet teljes mértékben átvihető a második kötelezettségvállalási időszakra, a többlet a hazai vállalatok teljesítésére felhasználható, megmaradt a kereskedelem lehetősége, és a korábbi szándékok ellenére nincs szó a többlet 2020 utáni törléséről sem.

A Bizottság 2012 augusztusában javaslatot nyújtott be arra vonatkozóan, hogy az **európai kibocsátás-kereskedelmi irányelv** (ETS irányelv) 10. cikk (4) bekezdését, amely a Bizottságnak az árverések időzítéséről, nyilvántartásáról és egyéb aspektusairól szóló jogosítványáról rendelkezik, egészítsék ki azzal, hogy a Bizottság módosíthatja az aukciós menetrendet a szén-dioxid piac megfelelő működésének biztosítása érdekében. Ehhez a javaslatához kapcsolódik a Bizottság 2012 novemberében benyújtott **javaslata az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerében (EU ETS) gyors ütemben felhalmozódó kibocsátási egység-többlet kezelésére vonatkozóan**. Ezt az ún. „backloading” bizottsági javaslatot az Európai Parlament a 2013. április 16-ai ülésén elutasította. A javaslat oly módon kívánta volna helyreállítani az egyensúlyt, hogy az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerének (EU ETS) 2013-2020-ig tartó III. kereskedési időszakának első három évében 900 millió egységet vontak volna ki ideiglenesen, amit az utolsó két évben tölthettek volna vissza a rendszerbe, egységesen elvonva az egyes EU-tagállamoktól. A döntés hatására több mint 40 százalékos áresés következett be, így az EUA egységek árfolyama történelmi mélységbe zuhant. Amíg a Tanácsban nem születik döntés az Európai Bizottság mandátumával kapcsolatban, addig a komitológiai tárgyalási ágon sem lehet dönteni a technikai részletekről. Következésképpen az intézkedés kimenetele bizonytalan. Magyarország a Kormány március 13-ai határozata értelmében támogatja a 900 millió egység ideiglenes kivonását a kvótapiacról, mert számításaink szerint az intézkedés eredményeképpen a megemelkedő kvótaárakból a magyar költségvetés többletbevételhez jut, amely többlet jóval meghaladja az energiaszolgáltatóknak a magasabb kvótaár miatti többletkiadásait.

A Tanács és az EP megállapodott az ETS irányelv ideiglenes módosításáról a légiközlekedésre vonatkozó szabályok tekintetében is, amivel az EU lehetőséget kíván adni az ETS szabályaitól való ideiglenes eltérésre az EU-ba érkező és onnan harmadik országba induló légi járatokra vonatkozóan. Erre az ideiglenes eltérésre az ICAO őszi ülészakáig van lehetőség. Amennyiben az ülészakon nem születik döntés egy globális piaci mechanizmusról a légiközlekedéssel járó szén-dioxid kibocsátáshoz kapcsolódóan, úgy az ETS légiközlekedésre vonatkozó szabályai ismét alkalmazandóvá válnak minden légi járat tekintetében. A légiközlekedés tekintetében módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK irányelvtől való ideiglenes eltérésről szóló 377/2013/EU határozat 2013. április 24-én lépett hatályba és rendelkezései ezen időponttól alkalmazandók.

A ciprusi elnökség fontos szerepet szánt programjában a **környezetvédelemnek**, elsősorban a vízgazdálkodásra, a vízkészletek megőrzésére, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos európai együttműködésre, illetve a 7. környezetvédelmi cselekvési programra koncentrálni. A vízgazdálkodás témájában a Környezetvédelmi Tanács 2012. decemberében következtetéseket fogadott el a Bizottság **európai vízkészlet megőrzésére** irányuló, novemberben közzétett tervéről. A dokumentum utal a 2013. október 9-11. között megrendezésre kerülő Budapesti Víz Világtalálkozóra is. A **vízpolitika területén a környezetminőségi előírásokról** szóló 2008-as irányelv (EQS) meghatározza az elsőbbségi anyagokra vonatkozó határértékeket vízi környezetben. Az elsőbbségi anyagokat folyamatosan nyomon kell követni és határérték feletti előfordulás esetén intézkedési programokat kell hozni a csökkentésre vagy a különösen veszélyes anyagok esetében a vízi környezetből való teljes kivonásra. A víz keretirányelv és az EQS-irányelv előírja a Bizottság számára a vízpolitika terén elsőbbséginek minősülő anyagok jegyzékének négyévenkénti felülvizsgálatát. A Bizottság 2011-ben terjesztette elő az első felülvizsgálatra vonatkozó javaslatát, amelyről 2012-ben nem sikerült lezárni a tárgyalásokat.

A ciprusi elnökség alatt tanácsi következtetéseket fogadtak el a tagállamok az **ENSZ Fenntartható Fejlődési Bizottsága 2012-es csúcstalálkozásának (Rió+20) eredményeiről**, és az azt követő intézkedésekről.

A ciprusi elnökség alatt a tagállamok irányadó vitát folytattak az EU 2020-ig tartó **7. környezetvédelmi cselekvési programjáról**, amely keretbe foglalja majd az Unió környezetvédelmi politikáját, építve egyúttal az Európa 2020 stratégia kezdeményezéseire is.

2012. január 12-én jelent meg a Bizottság javaslata a **környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE)** 2014-2020 közötti időszakra történő létrehozásáról. A tervezet alapján a LIFE programnak két része lenne: egy környezetvédelmi és egy klímavédelmi alprogram. Mindkét alprogram esetén cél, hogy katalizátorfunkciót töltsön be, elősegítve a környezetvédelmi és klímavédelmi célok integrálását más szakpolitikákba, valamint előmozdítsa a tudásbázis fejlesztését és terjesztését. A ciprusi elnökség alatt előzetes megállapodás született az Európai Parlamenttel az „ÁFA és állandó alkalmazottak bére”, valamint az „integrált projektek” témakörökben. Nem sikerült azonban lezárni a tárgyalásokat olyan lényegi kérdésekről, mint a nemzeti keretek alkalmazása, az uniós társfinanszírozási arányok, valamint a tengeren túli területeknek jutó finanszírozás.

A Biológiai Sokféleség Egyezmény döntéshozó szervének, a részes felek konferenciájának 11. találkozásán (India, Hyderabad, 2012. október) közös álláspontot képviselve vett részt az EU és tagállamai. Ezt megelőzően az Egyezmény Cartagena Jegyzőkönyv részes feleinek 6. találkozója került megrendezésre, amely a genetikailag módosított szervezetek határon átnyúló mozgásával foglalkozik.

Az Európai Bizottság 2012. októberében közzétette és a környezetvédelmi miniszterek tanácsülésén bemutatta az uniós rendeletre vonatkozó javaslatát az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezményéhez kapcsolódó Nagojai Jegyzőkönyv uniós szintű végrehajtási intézkedéseiről. A rendelettervezetről szóló tárgyalások megkezdődtek.

Az Európai Bizottság 2010. július 14-én hozta nyilvánosságra a genetikailag módosított szervezetekre vonatkozó új javaslatát, amely nagyobb tagállami rugalmasságot biztosít az uniós szinten engedélyezett génmódosított növények tagállam területén történő köztermesztésének korlátozására vagy tiltására. Az Európai Parlament 2011. július 5-én számos módosítással fogadta el első olvasatban a javaslatot. A csomag tanácsi tárgyalása a belga elnökség alatt kezdődött, 2010-ben. A magyar elnökség alatt jelentős előrehaladást értünk el, jóllehet a minősített többséget csak megközelíteni sikerült. A lengyel elnökség alatt is folytatódott a munka, de nem volt érdemi előrelépés. A dán elnökség teljesen új megoldások szövegbe építésével kívánta megszüntetni a blokkoló kisebbséget, eredeti célja a politikai megállapodás elérése volt a Tanács 2012. március 9-ei

ülésén. A tanácsülésen azonban 20, kompromisszumra hajló tagállam támogatása sem volt elég a minősített többség eléréséhez.

5. Humánágazati kérdések

a) Oktatás, ifjúság és sport

Az oktatás és képzés nélkülözhetetlen a jól teljesítő, versenyképes gazdaság, az anyagi és intellektuális-pszichológiai értelemben vett jól-lét eléréséhez. Az Európa 2020 stratégia a képzettségi szint javítását uniós szintű kiemelt célként jelölte meg. A Bizottság által az oktatás, képzés, ifjúság és sport területén a 2014-2020 közötti időszakra javasolt integrált („**Erasmus Mindenkinnek**”) program fő célkitűzése a mobilitás támogatása. A program a jelenlegi 2007-2013 közötti ciklusban futó „egész életen át tartó tanulás”, valamint a „Fiatalok Lendületben” programokhoz képest több vonatkozásban is változást hoz: az új program költségvetése jelentős mértékben nő, keretprogram jellegűt kap, valamint nagyobb hangsúlyt fektet a harmadik országokkal való együttműködésre. Az új program a korábbi alágazati felosztás helyett három csoportba sorolja a támogatható tevékenységeket: (i) egyéni tanulmányi mobilitás, (ii) együttműködés az innováció és a bevált gyakorlatok terén, (iii) szakpolitikai reform támogatása. A rendelettervezet javaslatot tesz egy uniós diákhitel-garancia eszköz létrehozására is, amelyet a külföldi teljes mesterképzésben részt vevő hallgatók vehetnének igénybe. Az integrált programon belül a tárgyalások eredményeként létrejött egy önálló ifjúsági fejezet, továbbá kezdeményezi egy önálló sport alprogram létrehozását, amely az első uniós program a sport területén. A sport alprogram függetlenül működik majd az oktatás és ifjúság területétől, keretében elsősorban centralizáltan kezelt, transznacionális projektek támogatására nyílik lehetőség. A Tanács 2012-ben általános megközelítést fogadott el a dossziéről, amelyben a költségvetési vonatkozások, valamint a diákhitel garancia eszközre vonatkozó részek nem kerültek elfogadásra. Az Európai Parlamenttel csak 2013-ban kezdődtek meg a tárgyalások.

b) Kultúra

A „**Kreatív Európa**” program a kulturális és audiovizuális ágazatokat korábban támogató Kultúra és MEDIA programok tapasztalataira építve és azok összevonásával jön létre. A keretprogram három ágból áll: a kultúra ágból, a média ágból és az új interszektorális kulturális-kreatív ágból. A kultúra vonatkozásában a tervek szerint a kulturális és kreatív ágazatok hangsúlyosabb finanszírozásban részesülnek. A média ág keretében növelik a filmterjesztésre, az Európában készülő koprodukciókra és a független számítógépes játékokra fordítható forrásokat. A kulturális-kreatív ágon belül pedig egy olyan pénzügyi eszköz jön létre, amely a kulturális és kreatív ágazatban elsősorban a kis- és közepes vállalkozások finanszírozáshoz jutását kívánja elősegíteni. A „Kreatív Európa” 1,801 milliárd eurós javasolt költségvetése 37%-kal magasabb lett volna, mint a jelenlegi pénzügyi keretben előirányzott forrás. A többéves pénzügyi keretről született döntés értelmében a programot is magában foglaló költségvetési fejezet főösszege csupán kisebb mértékben emelkedne a 2007-2013-as időszakhoz viszonyítva, ami egyúttal 19%-os csökkenést jelent a Bizottság eredeti javaslatához képest. A Tanács november 26-án részleges általános megközelítést fogadott el a programról; az Európai Parlamenttel 2013. első nyelvében indultak meg az egyeztetések.

Az „**Európa a polgárokért**” program célja olyan tevékenységek támogatása, amelyek a polgárok tudatosságának fokozására, az európai értékekkel és történelemmel kapcsolatos ismeretek bővítésére irányulnak, továbbá lehetőséget nyújtanak a civil és demokratikus tevékenységekbe való bekapcsolódásra az EU-val kapcsolatos vitákon keresztül. A 2014-től induló program általános célkitűzése az európai megemlékezés előmozdítása és – uniós szinten – a polgári szerepvállalás, részvétel képességének megerősítése. A program két speciális célkitűzése egyfelől az Európa történelméről és az európai identitásról való eszmecsere elősegítése a közös értékek mentén, másfelől az uniós döntéshozatal megértését, a társadalmi szerepvállalást és az önkéntességet segítő tevékenységek támogatása. A program többek között az európai totalitárius rezsimeket (különösen,

de nem kizárólagosan a náciizmust és a sztálinizmust) feltáró és áldozataik megemlékezését szolgáló kezdeményezéseket, valamint a toleranciát és a megbékélést bátorító kezdeményezéseket is felkarolja majd. A kulturális miniszterek 2012 májusában részleges általános megközelítést értek el, a ciprusi elnökség azonban a jogalappal kapcsolatos intézményközi vita miatt nem tudott előrelépést elérni a dosszié tárgyalásában. Az Európai Parlamenttel csak 2013. első negyedévében indultak meg az egyeztetések.

Az **Európa Kulturális Fővárosai** kezdeményezés egyik fő célkitűzése az európai kultúrák sokféleségének megőrzése és előmozdítása, illetve a közös elemek kiemelése, továbbá a kultúra hozzájárulásának erősítése a városok hosszú távú fejlesztéséhez. A 2020-2033. évekre szóló határozattervezet specifikus céljai között szerepel az európai dimenzió és a kulturális sokszínűség erősítése a városok kulturális kínálatában, a kultúrához való hozzáférés javítása, a kulturális szektor teherbíró képességének erősítése, valamint a városok nemzetközi arculatának javítása a kultúra segítségével. A Tanács 2012 novemberében előrehaladási jelentést fogadott el a dossziéről. Ezt követően a 2013. első félévi ír elnökség alatt folytatódott a tervezet tárgyalása, amely remélhetőleg ebben a félévben le is zárul.

c) Szociális ügyek

A **2012. év a tevékeny idős kor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve** volt (940/2011/EU határozat). Magyarországon konferenciákra, pályázatokra és figyelemfelhívó rendezvényekre került sor, amelyekről rendszeresen tájékoztattuk az Európai Bizottságot, azokról az európai év hivatalos weboldalán és a kormányzati portálon is hírt adtunk. „Mindenkör Jókor” címmel kalendáriumot adtunk ki. A hazai rendezvényeket összességében több ezren látogatták, a pályázatok iránt kiemelt érdeklődés volt. Az „Életút” és a „Hogyan őriztük meg...” című pályázat nyertes pályamunkáiból májusban két kötet jelenik meg nyomtatott formában. Az európai év hazai megvalósításához külön uniós forrás nem állt rendelkezésre.

d) Egészségügy

Az európai társadalmak előtt álló kihívások sürgető megoldást igénylő kérdései között szerepel a lakosság kedvezőtlen egészségi állapota, a népesség elöregedéséből eredő, egyre növekvő betegségterhek, az új megbetegedési formák megjelenése, a népesség egészségügyi szükségleteinek folyamatos átalakulása, a betegek növekvő elvárásai, valamint az egészségügyi technológiák gyors fejlődése és elterjedése.

A **nemzeti ármegállapítást és ártámogatást szabályozó intézkedések** átláthatóságát biztosító, jelenleg hatályos irányelv elfogadása óta nem került módosításra, ezért rendelkezései a több mint 20 évvel ezelőtti gyógyszerpiaci viszonyokat tükrözik. Ezek a viszonyok az eltelt idő alatt gyökeresen megváltoztak pl. a meglévő készítményeknél olcsóbb, generikus gyógyszerek megjelenése vagy az egyre innovatívabb – és gyakran drágább – kutatásalapú gyógyszerek kifejlesztése következtében. Ezzel párhuzamosan a gyógyszerekkel kapcsolatos közkiadásoknak az elmúlt évtizedekben tapasztalt folyamatos növekedése arra ösztönözte a tagállamokat, hogy idővel összetettebb ár-megállapítási és ártámogatási rendszereket dolgozzanak ki. A Bizottság által 2012 márciusában előterjesztett **új transzparencia irányelv**re legfőbb célkitűzése a tagállamokra rótt eljárási kötelezettségek tisztázása az eljárások átláthatóságának jobb biztosítása és az ár-megállapítási és ártámogatási döntések késedelmének megakadályozása érdekében, továbbá a gyógyszer-kereskedelmet gátló akadályok elhárítása. A dán elnökség megkezdte ugyan a dosszié tárgyalását, de 2012-ben nem sikerült érdemi előrelépést elérni.

Az **emberi felhasználású gyógyszerek klinikai vizsgálatáról szóló új rendelettervezet** a jelenleg hatályos klinikai vizsgálati irányelvet hivatott felváltani. Célja, hogy az Európai Unióban biztosított legyen a klinikai vizsgálatok hatékony engedélyezése, és amilyen mértékben lehetséges,

megvalósuljon az engedélyezés során a tagállamok közötti munkamegosztás. A rendelettervezet számos megbízhatóságot növelni hivatott intézkedést is tartalmaz. A tervezet vizsgálata a ciprusi elnökség alatt kezdődött meg.

Az orvostechnikai eszközökről és az in vitro diagnosztikai eszközökről szóló átfogó reformot tartalmazó rendelettervezetek tárgyalása a ciprusi elnökség alatt kezdődött meg. Cél az orvostechnikai eszközök klinikai kipróbálása, megfelelőség-értékelése, forgalomba hozatala, nyomonkövetése, piacfelügyelete és vigilanciája rendjének átfogó szabályozása.

Az egészségügy a növekedésért 3. európai egészségügyi program (2014-2020) általános célkitűzése, hogy szorosabb tagállami együttműködést hozzon létre az egészségügyi ellátásban való innováció ösztönzése, az egészségügyi rendszerek fenntarthatóságának növelése, az uniós polgárok egészségének javítása, valamint a határon átlépő egészségügyi veszélyek elleni védelem érdekében. A Tanács 2012 júniusában részleges általános megközelítést fogadott el a ciprusi elnökség kompromisszumos szövegjavaslata alapján. Magyarország azonban az együttes fellépések uniós társfinanszírozása kapcsán írásbeli nyilatkozatot tett. Az Európai Parlamenttel folytatott egyeztetések során az EP által benyújtott számos módosító javaslat többségéről létrejött a megállapodás a Tanács és az EP között. Az együttes fellépések uniós finanszírozásáról azonban nem született megegyezés, mivel az EP nem fogadta el a Tanács álláspontját, hanem felkérte a Tanácsot és a Bizottságot, hogy találjanak kompromisszumot. A fentiekén túl nem sikerült továbbá megállapodást elérni a felhatalmazáson alapuló vagy végrehajtási jogi aktusok alkalmazása közötti választás, illetve a program költségvetése kérdésében sem. A tárgyalások az ír elnökség alatt folytatódnak.

A tagállamoknak a dohánytermékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről szóló irányelv (**dohánytermék irányelv**) elfogadása óta több mint tíz év telt el. Az azóta történt tudományos, technikai, piaci és nemzetközi fejlődés szükségessé tette az irányelv felülvizsgálatát. A Bizottság által 2012 decemberében előterjesztett új irányelvtervezet a következő főbb területeket érinti: csomagolás, címkézés, összetevők, adalékanyagok, jelentési rendszer, határon keresztül történő távértékesítés, nyomon követhetőség, biztonsági jellemzők, szélesebb tárgyi hatály. Az irányelvtervezet érdemi tárgyalása az ír elnökség alatt kezdődött meg.

6. Bel- és igazságügyi kérdések

a) A schengeni övezet bővítése

Az EU-tagság nem jelentett Románia és Bulgária számára automatikus csatlakozást a schengeni térséghez. A schengeni vívmányok teljes körű alkalmazására a Tanács egyhangú döntése adhatja meg a felhatalmazást a két állam számára, miután – a schengeni értékelési mechanizmus keretében – a tagállamok meggyőződtek arról, hogy Románia és Bulgária kész és képes alkalmazni valamennyi schengeni előírást. A schengeni értékelési folyamat 2010 és 2011 folyamán mindkét ország tekintetében pozitív eredménnyel lezárult. Ennek alapján – még a magyar elnökség erőfeszítéseinek eredményeképpen – a Tanács 2011 júniusában megállapította a két ország felkészültségét a schengeni szabályok teljes körű alkalmazására. A belső határokon történő ellenőrzések megszüntetésének időpontjára vonatkozó döntést azonban mindmáig nem hozták meg a tagállamok. Az Európai Tanács 2012. márciusi ülésén kialakított kompromisszum értelmében a Tanácsnak 2012 szeptemberében vissza kellett volna térnie a Románia és Bulgária schengeni csatlakozásáról szóló döntés meghozatalára, de erre végül nem került sor, mivel a tagállamok között nem jött létre egyetértés a kérdésben. A schengeni bővítés kapcsán kétségeiket hangoztató tagállamok számára az egyik kapaszkodót a Románia és Bulgária tekintetében alkalmazott ún. együttműködési és ellenőrzési mechanizmus (*Cooperation and Verification Mechanism, CVM*) jelenti, amelynek keretében a Bizottság értékeli a két tagállam igazságszolgáltatási reform, pénzmosás, korrupció és szervezett bűnözés elleni harc terén fennálló hiányosságainak felszámolásában elért előrehaladását.

A belső határok ellenőrzése előreláthatóan két lépcsőben, előbb a légi és tengeri határokon, majd egy későbbi időpontban a szárazföldi határokon fog megszűnni. A Tanács 2013 márciusában ismét napirendre vette a kérdést, azonban Németország, Hollandia, Franciaország és Belgium nem támogatták a schengeni térség bővítéséről szóló döntéshozatalt, ezért arról határozott, hogy 2013 végéig ismét visszatér a témára, hogy megfontolja hogyan lehetséges továbblépni a kétlépcsős megoldás alapján. Egyes tagállamok (Németország, Ausztria, Hollandia, Finnország, Svédország) egyértelműen a CVM jelentések értékeléseitől tették függővé az a két tagállam schengeni csatlakozásának támogatását; szerintük ez a mechanizmus nemcsak technikai kérdésnek minősül, ezért meg kell várni a 2013. decemberi CVM jelentést. Magyarország továbbra is támogatja Románia és Bulgária csatlakozását a schengeni térséghez, és bízik abban, hogy az arra vonatkozó végső döntés minél előbb megszületik.

b) A schengeni rendszer reformja

Az Európai Tanács 2011 júniusában célul tűzte ki a schengeni térség kormányzásának megerősítését, amely elsősorban a schengeni vívmányokból fakadó kötelezettségek nem teljesítése esetén alkalmazható korrekciós mechanizmus megerősítésére irányul. Ennek keretében egy vészhelyzeti mechanizmus is kialakításra kerül, amely – hangsúlyozottan végső esetben – akár a határellenőrzések ideiglenes visszaállítását is kilátásba helyezi az uniós belső határokon. A Bizottság 2011 szeptemberében benyújtotta erre vonatkozó javaslatcsomagját, amelynek részét képezi a schengeni kormányzás módosításáról szóló rendelettervezet és a határellenőrzési kódex módosításáról szóló rendelettervezet. A dán elnökség általános megközelítést fogadott el a javaslatcsomagról, amelynek értelmében a Bizottságnak nagyobb szerep jutna a schengeni értékelésben, azonban a belső határellenőrzés „szankcióként” történő visszaállításáról szóló döntést továbbra is a Tanácsnak kell meghoznia. Az Európai Parlament azonban kifogásolta, hogy nem jut elegendő beleszólás a Bizottságnak és az Európai Parlamentnek a schengeni értékelés folyamatába, és a kialakult intézményközi konfliktus miatt az EP még 2012 júniusában bejelentette öt bel- és igazságügyi dosszié blokkolását, amelyet később a trilógus megfelelő kimenetele reményében ideiglenesen feloldott. A ciprusi elnökség egy kompromisszumos javaslatcsomagot mutatott be, azonban ez alapján sem sikerült lezárni a dossziét 2012-ben.

c) Magyarország schengeni értékelése

2012-2013-ban kiemelt feladatot jelent hazánk esedékes schengeni értékelésének sikeres lebonyolítása. 2012 során sikeresen lezajlottak a rendőri együttműködés, a légi határok, a vízumkiadás és az adatvédelem területén lefolytatott helyszíni ellenőrzések, 2013-ban feladat a fennmaradó részekre (szárazföldi külső határok, SIS II) való felkészülés és az értékelés.

d) Migráció és menekültügy

Az Európai Tanács a 2011. júniusi ülésén megerősítette a Stockholmi Programban meghatározott célt, amely szerint 2012 végéig ki kell alakítani a **közös európai menekültügyi rendszert** (KEMR). A kezdeményezés arra irányul, hogy a tagállamokban azonos anyagi és eljárási szabályokat alkalmazzanak a nemzetközi védelmi jogállás iránti kérelmek elbírálására, valamint a nemzetközi védelmi státusszal rendelkezők státuszainak (menekült, illetve oltalmazott), illetve a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásáért felelős tagállamok azonosítására. A rendszer számos fontos elemét már korábban elfogadták. A ciprusi elnökség prioritásként tekintett a dossziéra, ezért arra törekedett, hogy a még hiányzó jogszabályok elfogadása 2012 végéig megtörténjen. Még a tavalyi évben sikerült politikai megállapodást elérni a – menedékkérők számára a befogadó államban megfelelő életkörülmények biztosítását célul kitűző – befogadási irányelvvel és a menekültügyi eljárás lefolytatásáért felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás keretében a menekültügyi rendszerek folyamatos ellenőrzésére, értékelésére és fejlesztésére irányuló új dublini rendelettel

kapcsolatban. A tagállamok végül abban állapodtak meg, hogy a KEMR utolsó négy jogszabályát ((i) a menekültügyi eljárási irányelv; (ii) a terrorizmus elleni küzdelem jegyében az ujjlenyomatoknak a menedékkérők ujjlenyomatait tartalmazó EUODAC-rendszerrel történő összevetését engedélyező EUODAC-rendelet, (iii) a befogadási irányelv; (iv) a dublini rendelet) csomagban kezelik. A trilógusok az ír elnökség alatt eredményre vezettek, a Coreper 2013. március 27-ei ülése jóváhagyta az eljárási irányelv és az EUODAC rendelet EP-vel kötött kompromisszum eredményeként kialakított szövegét, így a KEMR elfogadásához már csak a Tanács és az EP formális szavazása hiányzik.

e) MFF – belügyi alapok

A 2014-2020 közötti többéves pénzügyi keret kapcsán a Bizottság az eddigi hat pénzügyi alap helyett a **belső biztonsági alap** és a **menekültügyi és migrációs alap** felállításával egy kétpilléres struktúra létrehozását javasolja. A tervezetéről a ciprusi elnökség alatt részleges általános megközelítést sikerült elérni.

f) Vízumpolitika

A **külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló rendelet** módosításának legfontosabb kérdése, a felfüggesztési mechanizmus kapcsán 2011 második felében már megszületett az általános megközelítés. A ciprusi elnökség a fennmaradó kérdések – elsősorban a viszonyossági mechanizmus – tanácsi tárgyalását lezárta, és megkezdte a trilógus egyeztetéseket. Ugyanakkor a viszonyossági mechanizmus tekintetében az EP saját szerepét erősíteni kívánó álláspontja és az ebből fakadó, a Bizottsággal szembeni érdeklentékek miatt a tárgyalásokat 2012 végéig sem sikerült lezárni. Bár az Európai Parlament továbbra is merev álláspontot képvisel, jó esély van arra, hogy májusban létrejön a megegyezés az EP és a Tanács között.

A **vízumkönnyítési megállapodások** módosítására vonatkozó tárgyalások Ukrajnával és Moldovával a dán elnökség alatt lezárultak, és mindkét országgal még 2012-ben sor került az aláírásra is. Az EP egyetértését követően az ukrán/moldovai vízumkönnyítési megállapodás módosításának megkötésére vonatkozó határozatot a Tanács májusban elfogadta. Az EU-orosz megállapodás tárgyalásai a szolgálati útlevelek vízummentességének kérdése miatt megakadtak, és a ciprusi elnökség nem tudta azt kimozdítani a holtpontról. Az ír elnökség félidejében úgy tűnik, a Bizottság a megállapodás politikai előfeltételének tekinti az európai légiutasok adatainak átadásával kapcsolatos kérdés rendezését.

A Zöld-foki Köztársasággal megkötötték, Örményországgal a ciprusi elnökség alatt aláírták a vízumkönnyítési megállapodást, Azerbajdzsánnal viszont még folytatódnak a tárgyalások. A belorusz rezsim továbbra sem hajlandó a vízumkönnyítési tárgyalások megkezdésére, így e tekintetben 2012-ben nem történt előrelépés.

Az EU **vízummentességi párbeszédei** folytatódtak Moldovával, Oroszországgal és Ukrajnával. A ciprusi elnökség alatt a Tanács rögzítette, hogy a moldáv fél teljesítette a vízummentességet célzó uniós akcióterv első, jogalkotási fázisát, míg Georgia részére a Bizottság 2013 februárjában adta át az akciótervet. Az EU és Koszovó közötti vízumpárbeszéd folyamatban van. Az első bizottsági értékelő jelentés február 8-án jelent meg, amely a megkívánt jogalkotási munka szinte minden területén komoly hiányosságokat rögzít. A ciprusi elnökség alatt elfogadásra került a török vízumliberalizációs útiterv, amely alapján a török fél mindezidáig nem kívánta az együttműködést megkezdni.

A **Vízuminformációs Rendszer** (*Visa Information System, VIS*) 2011. októberi indulása új fejezetet nyitott az Európai Unió és a schengeni térség vízumpolitikájában, megkönnyítve a vízumkérelmezési eljárást, a vízummal kapcsolatos visszaélések elleni küzdelmet, egyúttal hozzájárulva a tagállamok belső biztonságát érintő fenyegetések megelőzéséhez és a schengeni határok megfelelő védelméhez.

2012-ben is sikerült előrelépést elérni a rendszer kiterjesztésében. A közel-keleti régióban tavaly májusban indították útnak a rendszert, és a ciprusi elnökség alatt is folytatódott a VIS Arab-öböl térségében történő bevezetése; az afrikai, közép- és délkelet-ázsiai régiókban pedig az idei év márciusa és novembere között kerül rá sor.

g) A schengeni információs rendszer második generációjára (SIS II) való átállás

A 2012. októberi jelentésében a Bizottság pozitívan értékelte a **schengeni információs rendszer második generációjára (SIS II) való átállással** kapcsolatos májusi teszteket, és a hátralévő feladatokat megjelölve megerősítette, hogy 2013 tavaszáig minden bizonnyal elhárul az összes akadály az új rendszer üzembe helyezése előtt. Miután valamennyi jogi és technikai előfeltétel teljesült, a Bel- és Igazságügyi Tanács 2013. március 7-én elfogadta a **Schengeni Információs Rendszer második generációjára (SIS II)** éles üzemi működésének időpontját meghatározó tanácsi határozatok tervezeteit, egyben rendelkezett arról, hogy a **rendszer április 9-én induljon**. A SIS II elindítása 2013. április 9-én meg is történt. A korábban használt rendszerhez képest a SIS II újdonságai: új körözési kategóriák tárolása; biometrikus adatok (fényképek, ujjnyomatok) kezelése; az egy személyhez/tárgyhoz köthető adatok összekapcsolásának a lehetősége; új, közös technikai platformon történő fejlesztés a központi vízuminformációs rendszerrel (VIS); a központi rendszer bővíthetősége új tagállamok befogadásához.

h) Emberkereskedelem elleni fellépés

A Bizottság 2012 júniusában tette közzé az emberkereskedelem felszámolására irányuló, nagyratörő európai uniós stratégiát, amely középtávrá, a 2012 és 2016 közötti időszakra határozza meg a szükséges intézkedéseket. A végrehajtás nyomon követése és értékelése céljából a Bizottság két évente jelentést készít a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek. Emellett a stratégia ösztönzi a tagállamokat, hogy folytassanak tagállami szintű önértékeléseket civil szervezetek bevonásával. A ciprusi elnökség alatt tanácsi következtetések elfogadására került sor. Magyar részről támogatjuk az emberkereskedelem felszámolására irányuló középtávú uniós stratégiát, és arra törekszünk, hogy hazai szinten megfelelő jogszabályokat és intézményrendszert alakítsunk ki, ideértve a 2008-2012 közötti emberkereskedelem elleni nemzeti stratégiáról szóló 1018/2008 (III. 26.) Korm. határozatot felváltó új stratégiát is.

i) Igazságügyi együttműködés

A Bizottság 2012. január 25-én hozta nyilvánosságra az **adattvédelmi javaslatcsomagját**, amely egy szakpolitikai közleményből, valamint két jogalkotási javaslatból áll: egy rendelettervezetből, amely az általános adattvédelmi rendelkezéseket tartalmazza, valamint egy irányelv-tervezetből, amely a bűnüldözési célú adatkezeléssel összefüggő szabályozás reformjára irányul. A Bizottság álláspontja szerint az uniós szintű egységes jogi szabályozással megszűnne a jelenlegi széttagoltság és csökkennének a tetemes adminisztratív költségek, ami becslése szerint évente mintegy 2,3 milliárd eurós megtakarítást jelent majd a vállalkozásoknak. A Bizottság szerint a javaslatcsomag további gazdasági hatása lehet, hogy erősíti az interneten keresztül nyújtott szolgáltatásokba vetett fogyasztói bizalmat is, ami ösztönzi az európai növekedést, munkahelyteremtést és innovációt. A ciprusi elnökség alatt folytatódtak a szakértői szintű tárgyalások, az elvi kérdésekről a miniszterek is számos alkalommal egyeztettek, az ír elnökség pedig a tárgyalásokat felgyorsította és kézzel fogható eredményt – legalább részleges általános megközelítést – szándékozik elérni. A magyar álláspont szerint az új uniós szabályozásnak kellően rugalmasnak kell lennie ahhoz, hogy az európai vállalkozásokat ne kösse gúzsba, ugyanakkor biztosítania kell az állampolgárok védelmét a személyes adataikkal való visszaélésekkel szemben, mind a megelőzést szolgáló, mind pedig a bekövetkező jogsértéseket szankcionáló szabályok elfogadása révén. A tervezetek tárgyalása során az vezérel minket, hogy az új szabályok ne csökkentsék az adattvédelem hazai magas szintjét. Ezt a célt, valamint az uniós szabályok gyakorlati alkalmazása kapcsán számos tagállam által igényelt

rugalmasságot álláspontunk szerint a Bizottság által javasolt rendeleti forma helyett az irányelvi forma tudná hatékonyan szolgálni.

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok elismeréséről szóló rendelet (ún. **Brüsszel I. rendelet**) átdolgozására vonatkozó javaslat tárgyalása még a magyar elnökség alatt kezdődött, de csak 2012 decemberében sikerült lezárni a dossziét.

Az öröklési ügyekben irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, hozott határozatok és közokiratok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési tanúsítvány bevezetéséről szóló rendelet (**európai öröklési jogi rendelet**) tervezetét a Bizottság 2009 októberében tette közzé. A dán elnökség alatt sikerült megállapodásra jutnia az Európa Parlamenttel.

j) Légiutas adatnyilvántartási rendszer

A 2011 februárjában előterjesztett, az uniós PNR-rendszer (**légiutas adatnyilvántartási rendszer**) létrehozásáról szóló irányelvtervezet tárgyalását még a magyar elnökség kezdte meg, arról a Tanács 2012 áprilisában általános megközelítést fogadott el. Ez alapján a dán elnökség megkezdte a tárgyalásokat az Európai Parlamenttel. Az egyeztetések azóta is folyamatban vannak, de az EP LIBE bizottsága 2013. április 24-én leszavazta a jogalkotási javaslatot.

7. Az Európai Unió bővítési folyamata

A bővítés az Európai Unió egyik legsikeresebbnek tartott politikai eszköze, amely révén az Unió erősíti szomszédsági kapcsolatait, növeli globális befolyását és hozzájárul az európai béke és a stabilitás megőrzéséhez. A tagállamok a csatlakozási folyamat fő kereteként a stabilizációs és társulási folyamatot alakították ki. A teljes jogú tagsághoz szükséges felkészülés érdekében elvégzett munka mennyiségét és minőségét az EU tagjelölti státusszal ismeri el: a tagjelölt a Tanács döntése esetén megkezdheti a csatlakozási tárgyalásokat. A 2012. végi bővítési pillanatkép szerint „csatlakozó ország” a várhatóan 2013. július 1-jén az EU 28. tagállamává váló Horvátország. Az EU tagjelöltjei a tárgyalásokat folytató Törökország, Izland és Montenegró, valamint a tárgyalások megkezdésére váró Macedónia és Szerbia. A Bizottság minden év őszén bővítési csomagot mutat be a Tanácsnak: ennek részét képezi egy stratégia, valamint a tagjelölt és a potenciális tagjelölt országok felkészülésének külön-külön értékelése előrehaladási jelentések formájában. A 2012. októberi bővítési csomag alapján a Tanács 2012 decemberében áttekintette a bővítési folyamat helyzetét, és ajánlásokat fogalmazott meg annak továbbvitelére.

A Bizottság 2013. március 26-ai monitoring-jelentésében foglaltak szerint **Horvátország** komoly előrehaladást ért el és megfelelő módon teljesíti a számára meghatározott feladatokat. 2013. május közepéig 26 tagállam ratifikálta Horvátország csatlakozási szerződését. Németország várhatóan június 7-én zárja le a ratifikációs folyamatot. Az **izlandi** csatlakozási tárgyalások a magyar elnökség idején léptek érdemi szakaszukba. Tavaly év végéig a 35 tárgyalási fejezetből 27 nyílt meg, és ezek közül 11-et sikerült lezárni. A 2013. április 27-ei parlamenti választásokon nyertes pártok euroszkeptikus irányvonalat képviselnek, így nem lehet arra számítani, hogy a csatlakozási folyamat új lendületet kapna. Az európai integráció izlandi mélyítésének esélyeit távlatilag javíthatja ugyanakkor, hogy az új pártként most az izlandi parlamentbe kerülő Fényes Jövőnek az EU-tagság támogatása képezi fő profilját. 2005 októberében kezdődtek a csatlakozási tárgyalások **Törökországgal**. Eddig 13 fejezet megnyitására és ezek közül egy lezárására került sor, a tárgyalások megtorpantak. 2006 decembere óta az Ankarai Megállapodás Kiegészítő Jegyzőkönyve diszkriminációmentes teljesítésének hiánya (közvetve a Ciprusi Köztársaság elismerésének hiánya) miatt, illetve Ciprus és Franciaország határozott álláspontja miatt csupán rendkívül szűk mozgástér maradt az előrehaladásra. Bár a 2012. év nem hozott előrelépést a csatlakozási tárgyalások terén, érdemi fejlemény, hogy 2013. február 12-én a francia külügyminiszter bejelentette: Párizs új korszakot kíván nyitni Törökország és az EU viszonyában, ezért döntöttek a regionális politika tárgyalási fejezet blokkolásának feloldásáról.

Montenegróval a csatlakozási tárgyalások 2012 júniusában indultak el. Ez az első tárgyalási folyamat, amely az úgynevezett új megközelítés alapján zajlik: a jogállamisággal és alapjogokkal foglalkozó fejezetek már a tárgyalási folyamat kezdetén napirenden szerepelnek. A ciprusi elnökség három tárgyalási fejezet átvilágítási jelentését bocsátotta vitára (igazságszolgáltatás és alapjogok, bel- és igazságügyi együttműködés, tudomány és kutatás) és 2012 decemberében tárgyalási fordulót rendezett, ahol egy fejezet (tudomány és kutatás) egyidejű megnyitására és lezárására került sor. Már az ír elnökség eredménye, hogy 2013. április 15-én az oktatás és kultúra fejezet nyitása és egyidejű lezárása szerepelt napirenden. 2012 márciusában elindult a **Macedónia** integrációs lendületét fenntartani hivatott magas szintű csatlakozási párbeszéd, amely beváltotta a hozzáfűzött reményeket. A görög-macedón névvitára azonban tavaly sem sikerült megoldást találni, így a csatlakozási tárgyalások megkezdéséhez szükséges egyhangúság továbbra sincs meg a Tanácsban, a kérdés a júniusi tanácsülés napirendjén szerepel majd. Az Általános Ügyek Tanácsa 2012. december 11-ei döntése nyomán a Bizottság időközi jelentést készített Macedónia teljesítményéről, összefoglalva a reformok előrehaladását és a jószomszédi kapcsolatok és a névvita rendezése érdekében tett lépéseket. Az április 16-án bemutatott jelentés szerint Macedónia eredményes a magas szintű csatlakozási párbeszéd keretében szükséges reformok teljesítése terén. **Szerbia** 2012 márciusában nyerte el a tagjelölti státuszt. A csatlakozási folyamat következő állomása a csatlakozási tárgyalások megkezdése lesz, amelynek egyik alapvető feltétele a kapcsolatok látványos és fenntartható javítása Koszovóval. E feltétel teljesítéséről készített közös jelentést (2013. április 22.) a Bizottság és Ashton főképviselő, amelyben megállapították, hogy Szerbia az elmúlt időszakban komoly erőfeszítéseket tett és határozott intézkedéseket hozott a Koszovóval való kapcsolatok látható és tartós javításáért. A Bizottság, következtetésképpen javasolja, hogy az Európai Unió kezdje meg a csatlakozási tárgyalásokat Szerbiával. Az **Albánia** tagjelölti státuszáról szóló döntést a tagállamok az igazságügyi és közigazgatási reform terén, a parlamenti házszabály módosítása és a korrupció és szervezett bűnözés elleni küzdelem tekintetében tett intézkedésekről készített pozitív bizottsági jelentéstől teszik függővé. Bár a lehetőség felmerült, a tagállamok 2012-ben sem jelöltek meg határidőt arra vonatkozóan, hogy mikor tűzik napirendre a kérdést. Bosznia-Hercegovina esetében a Bizottság 2012. novemberi jelentésében az uniós csatlakozási folyamat feladatainak teljesítése szempontjából kevés előrehaladásról számolt be. A Tanács ugyanakkor decemberi következtetéseiben megerősítette a potenciális tagjelölt európai perspektíváját.

A Belgrád-Pristina párbeszéd folytatását a nemzetközi közösség – kiemelten az EU – továbbra is elvárja mind Szerbiától, mind **Koszovótól**. Az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ), illetve Catherine Ashton főképviselő vezetésével zajló párbeszéd-folyamat átütő sikere, hogy 2013. április 19-én Szerbia és Koszovó megegyezésre jutott a „Kapcsolatok normalizálása irányelveiről szóló első megállapodás” formájában. Kedvező fejlemény az is, hogy a Bizottság 2013. április 22-ei jelentésében elismerően szól az EU és Koszovó közötti stabilizációs és társulási megállapodás előfeltételül meghatározott négy rövid távú, a jogállamiság, a közigazgatás, a kisebbségvédelem és a kereskedelem területére vonatkozó követelmény teljesítéséről. Koszovó számára 2013 júniusában reális lehetőség nyílhat a stabilizációs és társulási megállapodás tárgyalásainak megkezdésére.

8. Intézményi kérdések

A Bizottság 2012 szeptemberében nyújtotta be az **európai szintű politikai pártokra és a hozzájuk kapcsolódó európai politikai alapítványokra vonatkozó rendelettervezetét**, 2012 novemberében pedig a pénzügyi rendelet kapcsolódó módosítására vonatkozó javaslatát. A javaslatok célja az európai politikai pártok és a hozzájuk kapcsoló európai politikai alapítványok láthatóságának, ismertségének, működése hatékonyságának javítása, valamint átlátható és elszámoltatható finanszírozási rendszer bevezetése. A Bizottság fontosnak tartja, hogy a 2014-es EP-választásokon már az új szabályokat lehessen alkalmazni. A ciprusi elnökség a főbb tanácsi észrevételeket összegezte; az ír elnökségre maradt az EP-vel való tárgyalások megkezdése.

A hatályos uniós szabályozás értelmében **a következő EP-választásokat** az előző választások időpontjának megfelelő időszakban öt év múlva kell tartani, és annak minden tagállamban ugyanarra

a csütörtöktől vasárnapig terjedő időszakra kell esnie (az eltérő tagállami hagyományok miatt). Ez alapján a **2014-es** EP-választásokra június 5-8. között kerülne sor. Ez az időszak 2014-ben a pünkösdvasárnapot is magában foglalja, illetve számos tagállamban már iskolai szünet, és így könnyen alacsony részvételi arányt eredményezhet. Erre tekintettel a Tanács a választások időpontjának 2014. május 22-25-ére történő módosítására tett javaslatot. Az EP-választások időpontjának módosítására az EP-vel való konzultációt követően a Tanács egyhangú döntése alapján van lehetőség. A két intézmény közötti konzultáció folyamatban van.

A Lisszaboni Szerződés elhúzódó ratifikációs folyamata miatt a 2009-es európai parlamenti választásokat még a nizzai szerződés rendelkezése alapján tartották, így 736 EP-képviselőt választottak meg a tagállamokban. A Szerződés hatálybalépését követően az Európai Tanács 2010-ben átmeneti intézkedéseket fogadott el annak érdekében, hogy megfelelően növekedjen azon 12 tagállam EP-képviselőinek száma, amelyek esetében a Lisszaboni Szerződés a képviselői helyek megnövelését írta elő. Ennek megfelelően az EP-helyek száma a 2009-2014-es ciklusra ideiglenesen 754 főre emelkedett. Ez a szám Horvátország csatlakozásával a ciklus végéig tovább emelkedett 766 főre. Az átmeneti intézkedések megszüntetésére – és egyben az EP létszámának a szerződés rendelkezéseivel való összhangjának megteremtése érdekében – az állam- és kormányfőknek a 2014-es választásokat megelőzően döntést kell hozniuk az EP új összetételéről. A kérdésben az Európai Tanács az Európai Parlament kezdeményezésére és vele egyetértésben egyhangúlag határoz, vagyis eljárásának megkezdéséhez az EP álláspontjának elfogadására volt szükség. Az EP 2013. március 13-án elfogadta a 2014-ben megválasztandó EP összetételéről szóló állásfoglalást. A javaslat értelmében **2014-től Németország három, 11 tagállam – köztük Magyarország is – pedig egy-egy képviselői helyét elveszíti.** Emellett Horvátország a csatlakozási szerződésében megjelölt 12 képviselői helyéből egyet veszítene. A javaslatról az Európai Tanácsnak kell döntést hoznia a következő időszakban.

9. Külkapcsolatok

a) Közös kül- és biztonságpolitika

A tavalyi év egyik kiemelkedő eseménye volt, hogy a Nobel-bizottság elismerte az EU kitüntetett szerepét az európai béke, a megbékélés, a demokrácia és az emberi jogok előmozdításában. Az EU hat évtizedes erőfeszítéséért odaitélt **Nobel-békedíjat** az uniós intézmények vezetői vették át 2012. december 10-én Oslóban.

Az EU 2012-ben is folytatta a **stratégiai partnerségek** kiépítését a jelenlegi és a feltörekvő globális szereplőkkel, amely során arra törekszik, hogy az érdemi együttműködés minél szélesebb spektrumot öleljen fel. Ez is mutatja, hogy az EU hatékony multilateralizmusra épülő nemzetközi rendszert szorgalmaz.

Magyar szempontból is kiemelt figyelmet érdemel az **iráni nukleáris dosszié** kezelése. A kettős megközelítés jegyében mindvégig támogattuk a tárgyalásos megoldást, és az EU drasztikus szankciók elfogadásával (pl. olajembargó januárban, pénzügyi embargó októberben) továbbra is ebbe az irányba terelte Iránt. A korlátozó intézkedések hozzájárultak a konfliktus „*soft*”-nak nevezhető eszközökkel történő kezeléséhez. A fokozódó erőszakra válaszolva tavaly szigorú szankciókat fogadtak el a tagállamok a **szíriai rezsimmel szemben**, az ellenzék támogatása érdekében azonban a tagállamok a nem-halálos eszközök vonatkozásában 2013 márciusában könnyítettek az uniós fegyverembargón. A magyar misszióvezető irányítása alatt működő **EUJUST Lex iraki misszió** 2013-ban befejezi tevékenységét, a képzési programok továbbélését a tagállamok és a bagdadi EU-delegáció közösen biztosítják. A **Fehéroroszországgal szemben** fennálló korlátozó intézkedéseket meghosszabbították a tagállamok, reagálva az emberi jogok, a jogállamiság és a demokratikus alapelvek tiszteletben tartására irányuló intézkedések elmaradására.

A Tanács felhatalmazta a Bizottságot, hogy kezdje meg a tárgyalásokat egy olyan keret-megállapodásról **Koszovóval**, amely lehetővé tenné a potenciális tagjelölt ország számára az uniós programokban való részvételt, valamint felmerült a stabilizációs és társulási megállapodás tárgyalásának lehetősége (erről júniusban dönthet a Tanács). **Jordánia** uniós programokba történő bevonása tekintetében a tavalyi esztendőben már az aláírásra való felhatalmazásig eljutottak a tagállamok. **Örményország** relációjában sikerült véglegesíteni a részvétel általános elveit.

A ciprusi elnökség alatt a Tanács következtetéseket fogadott el arról, hogy az EU kész a közös biztonság- és védelempolitika (CSDP) területén is támogatást nyújtani **Líbiának**. A CSDP-fellépés fő fókuszja az integrált határellenőrzés/határbiztonság területe. A misszió 2013 júniusában kezdheti meg tevékenységét. A Tanács továbbá ismételten támogatásáról biztosította az Afrikai Unió útitervének teljes körű és feltétel nélküli végrehajtását, amely a **Szudán és Dél-Szudán** szétválását követő konfliktusok rendezésére irányul. A Tanács következtetéseket fogadott el egy évente tartandó EU és **Dél-Afrika** közötti, emberi jogokra, demokráciára és jogállamiságra is kiterjedő emberi jogi párbeszéd elindításáról.

A ciprusi elnökség alatt elfogadták a tagállamok a **mali fegyveres erők katonai kiképzését** és felkészítését a középpontba helyező válságkezelési koncepciót, valamint jóváhagyta a Tanács a katonai kiképző misszió indításáról szóló határozatot. A 2013. február 18-án elindult misszióhoz Magyarország tíz fővel járul hozzá.

Bosznia-Hercegovinában Magyarország az EUFOR Althea művelethez járul hozzá. Az EUFOR művelet feladatrendszerét átvértékelték és struktúráját átalakították, tevékenysége 2012-ben a képzés és képességépítés felé mozdult el a végrehajtói mandátum megőrzése mellett. A **koszovói EULEX-misszió** mandátumát 2012-ben meghosszabbították, és Pristina 2012 szeptemberében újabb elnöki levélben kérte a jogállamiság megerősítésére irányuló uniós tevékenység folytatását. Az EULEX szorosan együttműködik a NATO KFOR-ral. Jelenleg 26 magyar rendőr teljesít a misszió keretein belül szolgálatot.

Az Európai Unió tavaly elfogadott egy új válságkezelési koncepciót az **EU szomáliai kiképző missziója** részére, amelynek alapján a misszió mandátuma és feladatrendszere átalakításra került, valamint átdolgozta a Kongói Demokratikus Köztársaságban tevékenykedő rendőri és a biztonsági szektor átalakítását segítő EU missziók műveleti tervét.

2012 októberében a magyar katonák átvették a kabuli reptér ellenőrzését és az **EUPOL Afganisztán** rendőri misszióban továbbra is nyolc magyar rendőr teljesít szolgálatot.

Az EU keret-megállapodást írt alá Moldovával az ország **EU válságkezelési műveleteiben történő részvételéről**. A Tanács – hasonló célból – felhatalmazást adott a főképviselőnek a tárgyalások megkezdésére Georgiával, valamint Dél-Koreával.

Az **EU georgiai civil megfigyelő missziójában** (EUMM) 2012-ben három magyar rendőr és öt katona végzett megfigyelői tevékenységet. A **Moldáv-Ukrán határon** felállított **nemzetközi támogató misszióban** (EUBAM Moldova/Ukrajna) szintén három magyar rendőr vett részt 2012-ben.

Az EU különleges megfigyelői státuszának elnyerését követően 2012 folyamán tovább erősödött az Unió és az ENSZ együttműködése. **Az EU-ENSZ együttműködésben** az EU komoly hozzáadott értékkel bír a válságok átfogó nemzetközi megoldásában (humanitárius, biztonsági, politikai, emberi jogi terület, jogállamiság, demokratikus átalakulás, békefenntartás), illetve különféle uniós eszközök felhasználása útján tud azokhoz hozzájárulni (Szomália, Afrika szarva, Mali, Száhel-övezet).

b) Európai szomszédságpolitika

Az EU szomszédspolitikájában (ENP) a tavalyi év nem hozott látványos előrelépést. A ciprusi elnökség elsősorban a külügyi és biztonságpolitikai főképviselő déli szomszéd felé irányuló, demokratikus átalakulást támogató törekvéseit helyezte előtérbe, ugyanakkor napirenden tartotta a Keleti Partnerség (KP) aktuális kérdéseit is. A szomszédos térségekkel folytatott kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok bővítése mellett folytatódott a migrációról és biztonságról szóló párbeszéd. Magyarország – a Földközi-tenger északi és keleti partvidéke felől érkező nyilvánvaló kihívások ellenére – törekedett a Keleti Partnerség és a Nyugat-Balkán térségére irányuló figyelem fenntartására. Ezen erőfeszítéseinkben állandó partnerként számíthatunk a V4-országokra. Mindezek konkrét eredményeként említhető a Szerbia és Koszovó közeledését szolgáló párbeszéd elősegítése érdekében kifejtett – ígéretesnek mondható – főképviselői fellépés (ld. fentiekben).

A Bizottság és a főképviselő 2012. májusban közös közleményben összegezte az európai szomszédspolitikai felülvizsgálatát követő első év eredményeit, illetve júliusban úttervet dolgozott ki a déli dimenzió és a Keleti Partnerség céljainak megvalósítására. Az ENP, így a KP útterv új elemévé vált a „többet többért” elv és a közös felelősségvállalás az EU és a partnerek között, csakúgy, mint a civil társadalom képviselőivel való partnerség fontosságának és a nők speciális szerepvállalásának felismerése a társadalmak átalakításában. Az útterv a következő, 2013-as vilniusi csúcstalálkozóig átfogóan tartalmazza a KP keretei között kétoldalú és multilaterális keretben folytatott együttműködés részleteit, megerősíti az EU és a keleti partnerállamok együttes elkötelezettségét a demokratikus reformok és gazdasági átalakulás iránt, illetve ambiciózus munkaprogramot vázol mindezek megvalósítására.

2012-ben folytatódtak a társulási, valamint a mély és átfogó szabadkereskedelmi (DCFTA) tárgyalások a Moldovai Köztársasággal, Georgiával és Örményországgal. A Tanács DCFTA tárgyalásokat kezdett Marokkóval, és elindultak az előkészületek a Tunéziával való tárgyalások idei megkezdéséhez. Parafálásra került, de nem írták alá az EU-Ukrajna társulási szerződést; a februári EU-Ukrajna csúcstalálkozón azonban létrejött az egyetértés arról a programról (az EBESZ választási ajánlásainak végrehajtása, szelektív igazságszolgáltatás megszüntetése, reformok előmozdítása), amely elvezethet a szerződésnek a novemberi vilniusi KP-csúcstalálkozón történő aláírásához, illetve azt követő ideiglenes alkalmazásához. Jelentős előrelépés történt az EU és partnerállamok közötti, új generációs ENP-akciótervek kidolgozásában, illetve a 2011-es KP-csúcstalálkozón elfogadott vízummentes utazást célul kitűző mobilitási program végrehajtásában.

A tagállamok júniusban megállapodtak a „**Demokráciáért Európai Alapítvány**” létrehozásáról, amelynek célja a demokratikus folyamatok kibontakozásának elősegítése az átalakuló országokban és a demokratizálódásért küzdő társadalmakban. Az Alapítvány kezdetben – bár nem kizárólagosan – az európai szomszédpolitika által érintett régióra fog összpontosítani. Az Alapítvány költségvetésének bevételi oldala elsősorban az Európai Bizottság által rendelkezésre bocsátott forrásból és a tagállamok önkéntes hozzájárulásaiból áll.

c) Kereskedelempolitika

A tavalyi év jelentős előrelépést hozott az EU bilaterális kereskedelmi kapcsolataiban. Az Unió szabadkereskedelmi megállapodást kötött **Kolumbiával és Peruval** valamint a társulási megállapodás részeként Közép-Amerikával; a megállapodások ratifikációja jelenleg zajlik. A mély és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás **Ukrajnával** 2012 júliusában parafálták, az aláírásra 2013 novemberében kerülhet sor. 2012 második félévében sikerült lezárni a szabadkereskedelmi tárgyalásokat **Szingapúrral**, továbbá megállapodás született a Tanácsban a **Marokkóval** létrehozandó mély és átfogó szabadkereskedelmi megállapodásról szóló tárgyalások megkezdéséről. A Tanács 2012 novemberében arra is felhatalmazta a Bizottságot, hogy párhuzamosan kezdjen tárgyalásokat **Japánnal** egy szabadkereskedelmi megállapodásról és egy szélesebb körű, kétoldalú keret-megállapodásról. A tavalyi évben Vietnámmal (időközben 2013 márciusában Thaifölddel is), valamint a **keleti partnerekkel** (Moldovával, Georgiával és Örményországgal) is megkezdődtek a szabadkereskedelmi tárgyalások. Az utóbbiak vonatkozásában a cél a 2013. novemberi, vilniusi

Keleti Partnerség csúcstalálkozóig történő tárgyalászárás. A **Mercosur** relációjában a 2012. év nem hozott előrelépést, a tárgyalások továbbra is a megállapodás normatív részére fókuszáltak; a két fél 2013 januárjában azonban elköteleződött, hogy a piacnyitási ajánlatok cseréjére legkésőbb 2013 utolsó negyedében sort kerít. 2013-ra marad az EU-Kanada átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodásról szóló egyeztetések lezárása is. Az EU-USA magas szintű munkacsoport 2012 júniusában hozta nyilvánosságra a transzatlanti kereskedelmi és beruházási kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeiről készített interim jelentését, amelyben egy átfogó kereskedelmi és beruházási megállapodás létrehozását javasolta. A munkacsoport végső jelentésével összhangban a két fél 2013 februárjában bejelentette, hogy megteszik a szükséges belső lépéseket a transzatlanti kereskedelmi és beruházási partnerségről szóló tárgyalások mielőbbi megkezdése érdekében. Az előrejelzések szerint a Tanács júniusban fogadhatja el az uniós tárgyalási mandátumot.

A multilaterális kereskedelmi rendszer működése szempontjából mérföldkövet jelentett, hogy 2012 augusztusában **Oroszország hivatalosan is a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) tagjává vált.**

d) Nemzetközi fejlesztési együttműködés

A dán elnökség során a Tanács elfogadta az **EU fejlesztési együttműködési politikájának és programjainak a kereteit** 2020-ig lefektetni hivatott „*Agenda for Change*” és a harmadik országoknak nyújtott költségvetési támogatások („*budget support*”) témákra vonatkozó következtetéseket, amelyek a partnerországok közötti differenciálással, illetve a szektorok szűkítésével a támogatások hatékonyságának növelését irányozzák elő. A Tanács 2012 májusában jóváhagyta az **EU fejlesztésfinanszírozási vállalásainak teljesítéséről szóló éves jelentést**, amelynek fő üzenete, hogy a hivatalos fejlesztési támogatások (ODA) GNI-hoz viszonyított éves szintjében tapasztalt relatív visszaesés ellenére a nemzetközi donorközösség által biztosított támogatások több mint felét továbbra is az EU nyújtja. A dán elnökség – szándéka ellenére – gyakorlatilag egyáltalán nem tudott foglalkozni a Lisszaboni Szerződés 214. cikke alapján létrehozandó **európai önkéntes humanitárius segítségnyújtás hadtest (EVHAC)** témájával. A ciprusi elnökség során felgyorsultak az EVHAC előkészületei, ugyanakkor az EVHAC alapfeladatával kapcsolatban éles ellentétek alakultak ki a tagállamok, valamint a tagállamok és az Európai Bizottság között, így a tárgyalások tavalyi évben történő lezárására nem volt esély. Az 1999. évi **Élelmiszersegély Egyezmény** 2012. június 30-án megszűnt, és a nemzetközi étellemezési segélyezésben betöltött egyedülálló szerepét a 2013. január 1-jén életbe lépett új étellemezési-segély egyezmény (*Food Assistance Convention, FAC*) vette át. A dán elnökség alatt megszületett az egységes álláspont a kérdésben, és az EU 2012 októberében aláírta a nemzetközi egyezményt.

III. AZ UNIÓS TAGSÁGBÓL EREDŐ LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA ÉS KÖTELEZETTSÉGEK TELJESÍTÉSE

1. A külkereskedelmi termékforgalom alakulása 2012-ben

Az előzetes adatok szerint a világkereskedelem növekedési ütemének csökkenése 2012-ben is folytatódott. A tavalyi évben az **Európai Unióba** irányuló magyar kivitel volumene 0,9%-kal, az onnan érkező behozatalé 1,9%-kal volt több mint 2011-ben. **Az uniós tagállamokkal folytatott külkereskedelmünkben 2,695 milliárd forint aktívum képződött**, ami 184 milliárd forintos romlást jelent a 2011. évhez képest. Legfőbb külkereskedelmi partnerünk mindkét irányban Németország, továbbá a kivitelnél sorrendben: Románia, Szlovákia, Ausztria, Olaszország; a behozatalnál: Oroszország, Ausztria, Kína, Szlovákia. A felsorolt országok esetében a tárgyidőszaki legnagyobb export- és importnövekményünk német relációban, a közúti jármű árucsoportnál keletkezett. A legnagyobb csökkenés a híradás-technikai termékkör Kínából történő behozatalában (259 millió euró) és Franciaországba irányuló kivitelében (273 millió euró) történt 2011-hez viszonyítva.

2. A közösségi alapok és vidékfejlesztési támogatások felhasználása 2012-ben

A **Kohéziós Alapból** 1 500 millió eurós közösségi támogatás állt rendelkezésre a 2000-2006-os időszakban. A források eredeti felhasználásának határideje 2010. december 31. volt azonban egyes projektek esetében a határidő meghosszabbításra került. Az uniós forráshoz hozzáteve a hazai forrást összesen 2 474 millió eurónyi közlekedési és környezetvédelmi célú fejlesztés kezdődött el. A forrásból összesen 9 közlekedési és 25 környezetvédelmi projekt kivitelezése valósul meg. A Kohéziós Alap kifizetések 2012 végére a teljes keret 96%-ánál tartottak a projektek teljes költségére vetítve. Szektorok szerint ez az arány a közlekedésnél 94%; a környezetvédelem esetében pedig 99%. 2012-ben 1,9 Mrd Ft kifizetésére került sor a Kohéziós Alapban, amely teljes egészében a környezetvédelmi szektorban jutott el a projektgazdához.

Az **Nemzeti Stratégiai Referencia Keret (NSRK)** forrásai a 2007-2015 közötti időszakban állnak rendelkezésre. A források a hazai társfinanszírozással együtt, 280-as euró/forint árfolyamon számolva, meghaladják a 8 200 Mrd Ft-ot. Az NSRK keretében meghirdetett pályázati és kiemelt projekt konstrukciókra több mint 108 ezer projektjavaslatot nyújtottak be a projektgazdák, ebből több mint 49 ezer esetben került sor a támogatási szerződés megkötésére. 2012 végére a leszerződött támogatás összege meghaladta a 6700 Mrd Ft-ot, míg a kifizetések összege meghaladta a 3 300 Mrd Ft-ot. Ebből több mint 1 040 Mrd Ft 2012-ben jutott el a projektgazdához.

A Kormány emellett 31 nagyprojekt Európai Bizottsághoz történő benyújtását támogatta. A benyújtott nagyprojektekből a Bizottság 27-et hagyott jóvá 2012 végéig. A pénzügyi alapokon belül (mikrohitelprogram, kkv-hitelprogram, kockázatitőke-alapok, portfólió-garancia) a pénzügyi közvetítők és az ügyfelek között közel 11 200 ügylet született közel 110 Mrd Ft értékben.

Magyarország az **Európai Területi Együttműködés határ menti és a transznacionális programjainak** finanszírozására közel 300 millió eurót kapott az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), amelyet a jogosult területek lakosságának arányában osztottak fel az egyes programok között. A magyar allokációt kiegészítik a programban résztvevő tagországok ERFA-ból, illetve Horvátország és Szerbia esetében az Előcsatlakozási Alapból, Ukrajna esetében pedig az Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszközből az adott programhoz allokált forrásai, illetve az ezekhez a forrásokhoz allokált kötelező társfinanszírozásból származó összegek. Az INTERREG IVC program számára rendelkezésre álló összeget összeurópai jellegénél fogva programszinten határozták meg.

A Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében mintegy 220 millió euró értékben kerültek támogatásra projektek. A Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében 173 millió eurót ítéltek meg a projektgazdáknak. Az Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program esetében az eddig megítélt támogatás meghaladja a 77 millió eurót. A Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében eddig 28 millió euró értékben ítéltek meg támogatást a projektgazdáknak. A programokhoz kapcsolódóan a támogatásokból 2012 végéig közel 127 millió eurót már kifizettek a projektgazdák felé. Az **Előcsatlakozási Támogatási Eszközök** esetében a Magyarország-Szerbia IPA Határon Átnyúló Együttműködési Programnál a teljes kiírt keretösszeget, 47 millió eurót már odaítélték a projektgazdáknak. A Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program mintegy 47 millió euró összegben került sor támogatás megítélésére. A két program esetében összesen közel 26 millió euró támogatás került kifizetésre. Az **Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszköz** esetében 43 millió euró már megítélésre került a projektgazdák felé és ebből mintegy 20 millió eurót már kifizettek. A **Transznacionális Együttműködési Programok** keretében a délkelet-európai régió esetében 204 millió eurót ítéltek meg támogatásként és közel 62 millió eurót már kifizettek, míg a közép-európai régiónál a 240 millió eurós keretből 235 millió eurót ítéltek meg és 61 milliót fizettek ki 2012 végéig.

Az **INTERREG IV/C** Interregionális Együttműködési Program keretében az eddig megítélt támogatás összege 312 millió euró, ami lefedi a teljes keretet. Ebből kifizetésre került 115 millió euró. A **Svájci-Magyar Együttműködési Program** keretében 120 millió svájci frankra lehet pályázni, ebből 2012 végéig a teljes összeget lekötötték támogatásként és 19 milliót már ki is fizettek. Az EGT (Európai Gazdasági Térség) és **Norvég Finanszírozási Mechanizmusok** program keretében 2006-2009 között 130 millió euró támogatási összeg került lekötésre. A lekötés szempontjából a program eredményessége 100%-os, a támogatások kifizetése 80%-nál jár, ami 98 millió eurót jelent.

2012-ben mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatások címén összesen 648,9 Mrd Ft került kifizetésre. Az **EU társfinanszírozással működtetett piaci támogatások** keretében 32 Mrd Ft került felhasználásra. Ennek keretében az iskolatej támogatásra (Igyál Tejet Program) 1,8 Mrd Ft, az Iskolagyümölcs Programra 1,4 Mrd Ft, a Magyar Méhészeti Nemzeti Programra 1,1 Mrd Ft, az állatbetegségek és zoonózisok felszámolására 1,8 Mrd Ft, a zöldség-gyümölcs termelői értékesítő szervezetek (TÉSZ) működési alapjainak finanszírozására 6,7 Mrd Ft került kifizetésre hazai, illetve EU-s forrásból. A Nemzeti Diverzifikációs Program keretében 8,5 Mrd Ft került kifizetésre. A program célja a cukorgyárak bezárásával érintett településeken a lakosság elvándorlásának mérséklése, a kulturális örökség fenntartása, a vállalkozói aktivitás növelése, illetve munkahelyek teremtése. Kizárólag európai uniós forrásból került finanszírozásra a szőlő- és borágazat támogatása 8,4 Mrd Ft összegben. Az uniós programok áfa fedezetére 2,3 Mrd Ft-ot kellett a hazai költségvetésből finanszírozni. Az EU társfinanszírozásával megvalósuló programok legjelentősebb tétele, 217 Mrd Ft, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP). A Halászati Operatív Program mintegy 3,3 Mrd Ft-ot tett ki.

Az **EU által közvetlenül folyósított támogatások** két részre tagolódnak. Egyrészt a belpiaci, a külpiaci intézkedéseket, valamint az intervenciót átfogó piaci támogatásokra, másrészt az egységes területalapú támogatásokra (*Single Area Payment Scheme, SAPS*). Az egységes területalapú támogatások keretében 321,3 Mrd Ft került a termelőknek átutalásra, ebből 285,7 Mrd a területalapú támogatások jogcímén. Ezen felül a területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatásra közel 12,1 Mrd Ft-ot, a zöldség-gyümölcs és dohány szerkezetátalakításra 9,2 Mrd Ft-ot, a területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített zöldség-gyümölcs támogatásra pedig 1,3 Mrd Ft forrást biztosított az Unió.

3. Az uniós jog alkalmazásával összefüggő kérdések

Az Európai Bizottság az uniós joganyag tagállami végrehajtásának ellenőrzése körében **kötelezettségvizsgálati eljárást** indíthat egy tagállam ellen, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az adott

tagállam nem felel meg az uniós jogból eredő kötelezettségeinek. A kötelezettségszegési eljárások számára és állapotára vonatkozóan minden esetben csak „pillanatfelvétel” adható, egyrészt mivel az uniós jogszabályok által meghatározott átültetési határidők és a nemzeti jogalkotás befolyásolják a tagállami kötelezettségek teljesítésének állását, másrészt pedig a Bizottság havi rendszerességgel dönt az eljárások indításáról, illetve lezárásáról.

A Bizottság egyfelől **az uniós jogszabályok nemzeti jogba való átültetése bejelentésének hiánya miatt indít kötelezettségszegési eljárást**. Ezek az eljárások az uniós jogszabály átültetési határidejének lejártát követően automatikusan, két hónapon belül indulnak meg. A Bizottság Magyarországgal szemben 2012-ben 18 új eljárást indított. A Magyarországgal szemben 2012-ben folyamatban levő (2012-ben vagy ezt megelőzően bejelentés hiánya miatt indult) eljárások közül 37 ügyet lezárt. Az átültetés hiánya miatt indított, folyamatban levő eljárások száma 2011. december 31. és 2012. december 31. között 30-ról 18-ra csökkent.

A Bizottság a Magyarországgal szemben bejelentés hiánya miatt indított kötelezettségszegési eljárások közül a hulladék keretirányelv átültetése bejelentésének hiánya miatt 2011-ben indított eljárást 2012-ben az Európai Bíróság elé utalta. Keresetében a Bizottság napi 27316,8 euró összegű napi kényszerítő bírság kiszabását kérte a Bíróságtól.

Magyarországgal szemben jogszabályok átültetése bejelentésének hiánya miatt folyamatban lévő kötelezettségszegési eljárások száma és megoszlása (2012. december 31-ei állapot)			
Hivatalos felszólítás	Indokolt vélemény	Bírósági eljárás	Összesen
15	2	1	18

A Bizottság a **tagállami átültetés uniós jognak való meg nem felelése esetén tartalmi kötelezettségszegési eljárást** indít. 2011. december 31-én 23 tartalmi eljárás volt folyamatban Magyarországgal szemben, míg 2012. december 31-én 24.

2012-ben az Európai Bizottság összesen 9 új tartalmi kötelezettségszegési eljárást indított hazánkkal szemben. Ezek közül a *Magyar Nemzeti Bank függetlensége* tárgyában indított eljárást 2012. július 19-én lezárta. A *bírák, ügyészek és közjegyzők szolgálati jogviszonya felső korhatára csökkentésének* uniós jogba ütközése tárgyában a Bizottság a 2012 januárjában indított eljárást 2012 júniusában az Európai Bíróság elé utalta, amely 2012. november 6-án hirdette ki a Magyarországot elmarasztaló ítéletét.

A Bizottság által 2012-ben indított új ügyek között szerepelt a *magyar adatvédelmi biztos függetlenségének állítólagos megsértése* miatt indított kötelezettségszegési eljárás is, amelyet a Bizottság júniusban szintén az Európai Bíróság elé utalt. A Bizottság 2012-ben tartalmi vizsgálat alá vonta a *magyar szabadidő-, pihenő és étkezési utalványokra vonatkozó szabályozást*, valamint a *különadó-törvény távközlési ágazatot és kiskereskedelmi szektort érintő rendelkezéseit*.

A 2011. december 31-ei állapothoz képest megállapítható, hogy a Bizottság 2012-ben a 2011-ben folyamatban levő eljárások közül 11 esetben nem léptette tovább szakaszba az eljárást és 7 eljárást lezárt.

Magyarországgal szemben uniós jogszabály nem megfelelő hazai átültetése miatt folyamatban lévő kötelezettségszegési eljárások száma és megoszlása (2012. december 31-ei állapot)			
Hivatalos felszólítás	Indokolt vélemény	Bírósági eljárás	Összesen
8	12	4	24

A tartalmi kötelezettségszegési eljárásokat megelőző eljárásként a Bizottság **ún. EU pilot rendszert** működtet, amelyben 2012 óta minden tagállam részt vesz. Az EU pilot eljárások célja az uniós jog alkalmazásában mutatkozó feltételezett tagállami hiányosságok feltárása és azok megoldása a kötelezettségszegési eljárás megindításának elkerülése érdekében. Azáltal, hogy a rendszerben immár minden tagállam részt vesz, a Bizottság az EU pilot rendszert általános információcserére is használja, amely nem volt része a korábbi gyakorlatnak. Az EU pilot ügyek jelentős részét sikerül megoldani.

Kötelezettségszegési eljárás keretében a Bizottság Magyarországgal szemben négy ügyet utalt az Európai Bíróság elé 2012-ben: a bírák, ügyészek, közjegyzők szolgálati jogviszonya felső korhatárának csökkentése miatt indított eljárást, az adatvédelmi biztos függetlensége állítólagos megsértése tárgyában indult eljárást, a **hulladék keretirányelv** átültetésének hiánya miatt indított eljárást, valamint a **távközlési különadó** engedélyezési irányelvnek való megfelelése tárgyában indult eljárást.

2012-ben Magyarország a Bizottság ellen egy megsemmisítési keresetet indított a Magyarország által 2009-ben a **gyümölcs- és zöldségtermesztő ágazatban a termelői szervezeteknek kifizetett nemzeti pénzügyi támogatás** uniós visszatérítésének összegét illetően. 2012-ben több, Magyarország szempontjából nagy horderejű jogvitát zárt le az Európai Bíróság. Így a Magyarország kontra Szlovákia ügyben (**Sólyom-ügy**) a Bíróság a magyar kereset elutasítása mellett megállapította, hogy a köztársasági elnök belépésére nem a többi uniós polgárra vonatkozó feltételek irányadók, esetükben tehát az uniós jogból fakadó szabad mozgáshoz való jog a nemzetközi jog alapján korlátozható. A **Tokaji-perben** a Törvényszék elutasította Magyarország megsemmisítési keresetét, tekintettel arra, hogy az eljárás tárgyát képező vitatott bejegyzés nem váltott ki joghatást, így nem tartozik a Törvényszék által vizsgálható jogi aktusok körébe. Az ítélet ellen Magyarország fellebbezést nyújtott be. Szintén a megsemmisítés iránti magyar kereset elutasításával zárult a 2004-2007 közötti időszakban a **Schengen alap terhére kifizetett támogatások** elszámolásáról szóló bizottsági határozat megtámadása, valamint az egyes nagyprojektek esetében az **ÁFA elszámolhatósága** tárgyában indult per.

4. Az uniós tagsággal összefüggő lakossági tájékoztatás

Az Európai Bizottság Magyarországi Képvisellete, az Európai Parlament Tájékoztatási Irodája és a Külügyminisztérium együttműködésében – az Európai Bizottság finanszírozásában az **ún. Igazgatási Partnerség (Management Partnership) keretében** – négy projekt valósult meg 2012-ben:

1. Tíz **fiatal roma újságíró** vett részt abban a programban, amelynek keretében fél évig mértékadó országos médiumokban folytattak szakmai gyakorlatot, illetve vettek részt EU-s és újságírói szakmai képzésben. A projekt eredményeként az újságíróknak közel 200 cikke/beszámolója jelent meg a hazai sajtóban.
2. Az Unió többéves pénzügyi keretének tárgyalásait modellezte 106 hazai egyetemista a „**Rajtad múlik!**” című program résztvevőjeként. Az egyetemisták háromnapos képzésen bővítették ismereteiket az Európai Unióról és a költségvetési tárgyalásokról, tárgyalástechnikai készségeket sajátíthattak el; majd négynapos versenyen „tárgyaltak” a többéves pénzügyi keretről.
3. A harmadik évébe lépő „**Szóval?!**” **program a népszerű országos középiskolás vitaverseny** mellett kétnapos felkészítő tanár-, disputabíró-, mentor-, pedagógus-képzést, ötnapos nyári tábort és hat „Vita Akadémia” foglalkozást is tartalmazott. A vetélkedő és a képzések célja az, hogy fejlessze a középiskolás korosztály vitakultúráját, érvelő-elemző gondolkodásmódját, tanáraik módszertani ismereteit, illetve hozzájáruljon az európai uniós ismeretek terjesztéséhez és a hazai disputa-mozgalom megerősítéséhez. A hét regionális és a kétnapos budapesti döntőn 147 három fős csapat mérte össze tudását, a képzéseken 308 fő vett részt.
4. Az Igazgatási Partnerség keretében valósult meg az **EU Vonal** információs szolgáltatás működtetése 2012 augusztusáig, a Külügyminisztérium és az Európai Bizottság közös finanszírozásában.

A Külügyminisztérium szervezésében vagy részvételével megvalósult egyéb programok:

Részvétel az Európa-napi fesztiválon: A Külügyminisztérium információs standdal jelent meg az Európai Bizottság Képvisellete által szervezett Európa-napi fesztiválon 2012. május 5-én a Millenárison. A fesztivált a Kormány részéről Győri Enikő államtitkár nyitotta meg. Az információs standot több száz állampolgár látogatta meg. Az érdeklődők kvízt tölthettek ki és tájékoztató, valamint promóciós anyagokat kaptak.

Szakmai nap az egységes piacról: Az Európai Bizottság kezdeményezésére, a Bizottság hazai képviselével, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával, a Nemzetgazdasági Minisztériummal és a Nemzeti Külgazdasági Hivatallal együttműködésben a Külügyminisztérium szakmai napot szervezett a hazai vállalkozások képviselőinek az egységes piac létrejöttének 20. évfordulójához kapcsolódóan. Az Európa Pontban megvalósult rendezvényen mintegy 90 hazai vállalkozó vett részt.

A közkönyvtárak uniós programjának támogatása: A Külügyminisztérium 2012-ben is kiírta közkönyvtárakat támogató pályázatát, amely elsősorban a kistelepüléseken élők uniós ismereteinek bővítéséhez, az EU-tagságából fakadó lehetőségek megismertetéséhez, valamint a társadalmi párbeszéd folytatásához nyújtott segítséget. A pályázaton nyertes 67 városi és községi könyvtár a támogatásból fejlesztette uniós dokumentum állományát, valamint EU-s témájú rendezvényeket szervezett.

Az **Iskolánk Európa** programot 2008 óta szervezi meg a Külügyminisztérium. A rendezvénysorozat keretében EU-s politikákkal foglalkozó, Külügyminisztériumban dolgozó magyar tisztviselők, fiatal diplomaták látogatnak vissza egykori középiskolájukba, hogy a diákokkal saját tapasztalataikról, munkájukról, az EU működéséről és az Unió előtt álló főbb feladatokról beszélgessenek. 2012. március 15. és május 15. között 21 középiskolában összesen közel 800 tanuló vett részt a programban. A regionális nyomtatott és elektronikus sajtó 15 alkalommal számolt be a rendhagyó tanórákról.

MFF konferencia és háttérbeszélgetések: 2011 végén átfogó társadalmi vitasorozat indult a többéves pénzügyi keret különböző aspektusairól. Ennek keretében 2012-ben a környezetvédelemnek, a regionális politikának és az agrárpolitikának szentelt három tematikus konferenciára került sor a Külügyminisztérium, az Európai Parlament és az Országgyűlés együttműködésében. A sajtó három alkalommal tematikus beszélgetés-sorozaton vehetett részt a többéves pénzügyi keretről. A beszélgetéseken az országos média véleményformáló újságírói vettek részt, átlagosan 15-20 fő.

„Magyarország az Európai Unióban, Európai Unió a világban” címmel 2012 őszén esszéírói pályázatot írt ki a Külügyminisztérium és az Országgyűlés egyetemisták és főiskolások részére.